

Август, 2023 година

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,

Љупчо Аврамовски, дипл. економист,

Кети Стојановска, м-р. по менаџмент на човечки ресурси.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Уверение со број 12-4226/3 од 21.06.2022 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Енвиرو Ресурси, ДОО Скопје

Управител

Емил Стојановски

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош, како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

Р Е Ш Е Н И Е

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 23 став (3), член 72 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина на (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22) и се стекна со правото да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Енвиرو Ресурси, ДОО Скопје
Управител

Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4226/3
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Стојановски Душан Емил роден на 01.03.1975 година во Скопје, дипломирал на ден 13.09.2007 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 26.12.2012 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4349/2
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Аврамовски Методија Љупчо роден на 01.03.1953 година во Скопје, дипломирал на ден 22.06.1977 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Економски факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 30.12.2010 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

Број: 0805-50/155020220120439

Датум и време: 30.11.2022 г. 16:46:01

Дигитално потпишан од: CRRSM
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 30.11.2022 во 16:46:16
Издавач на сертификатот: KIBS Trust Issuing Qseal CA G2
Сертификатот е валиден до: 07.11.2024
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

СОПСТВЕНИЦИ	
Име и презиме/Назив:	ЉУПЧО АВРАМОВСКИ
Адреса:	ВАСИЛ ЃОРГОВ бр.20-1/40 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00

Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведување на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет

ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Содржина:

	Вовед	11
1.	Цели на Планскиот документ	14
1.1	Цели на заштита на животната средина	16
1.2	Специфични цели на Стратегиската оценка	18
1.3	Употребена методологија	19
1.4	Законодавна рамка	20
1.5	Институционална рамка	22
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оценка на животната средина	23
1.7	Резиме	24
2.	Преглед на планскиот документ	25
2.1	Основи на Планскиот документ	25
2.2	Плански опфат	25
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	25
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	26
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	29
3.1	Сообраќајно поврзување	29
3.2	Водоснабдителна мрежа	29
3.3	Фекална и атмосферска канализација	29
3.4	Електроенергетска инфраструктура и ПТТ инсталации ...	30
4.	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	31
4.1	Карактеристики на просторот	31
4.1.1	Сообраќајна поврзаност	31
4.1.2	Релјефни услови, наклон и експозиција на теренот	31
4.1.3	Геолошки карактеристики	32
4.1.4	Хидрографија	32
4.1.5	Климатски и микроклиматски услови на регионот	33
4.1.6	Население	35
4.1.7	Стопанство	35
4.1.8	Хидротехничка инфраструктура	35
4.1.9	Културно-историско наследство	36
4.2	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	36
4.2.1	Воздух.....	37
4.2.2	Вода	37
4.2.3	Отпад	39
4.2.4	Растителен и животински свет	40
4.2.5	Бучава	41
4.3	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	41

5.	Состојба без имплементација на планскиот документ	43
6.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	44
7.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина	47
8.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	54
9.	План на мерки за мониторинг на животната средина	66
10.	Нетехничко резиме	68
11.	Прилози	76
	Додаток	78
	Користена литература	82

Вовед

За потребите на инвеститорот потребно се изработи Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош со пропратни содржини, а врз основа на претходно извршени стручни анализи за погодноста на локацијата.

Во границата на опфат влегуваат катастарските парцели КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош и во тие граници зафаќа површина од 15230 м² или 1,50 ха, додека пак формираната градежна парцела е со површина од 12353 м² или 1,24 ха.

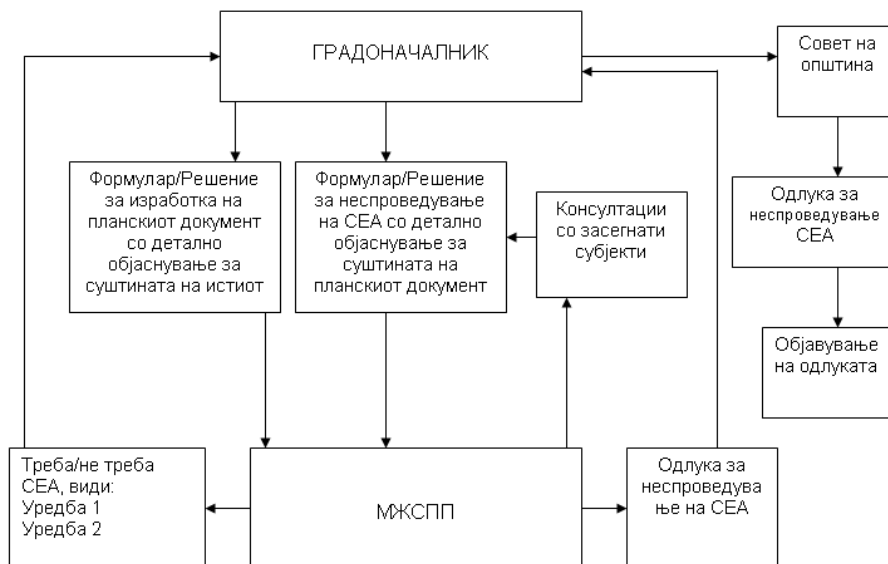
Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина спроведување на Стратегиската оценка на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Непосредната поврзаност помеѓу овие плански документи и Стратегиската оценка на влијанието врз животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот во планскиот опфат и околината и навремено дефинирање на можните влијанија врз животната средина, како и мерки и активности за ефикасна заштита на животната средина.

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на влијанијата. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвува локалната управа (Screening)**

Цел на Стратегиската оцена е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Стратегиската оцена на на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- оцена;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, локалната самоуправа на општина Карпош е должна да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) член 8, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиска оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој Извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни сегменти од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Постапката за изготвување на Деталниот урбанистички план за Централниот градски парк, делот кој припаѓа на Општината Карпош е покрената на иницијатива на приватен инвеститор.

Урбанистичкиот проект е изработен согласно член 62 Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 32/20), Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 225/20) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21 и 104/22), Законот за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18) како и со другата релевантна законска и подзаконска регулатива.

Просторот кој е предмет на изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план се наоѓа на територијата на Општина Карпош. Во границата на опфат влегуваат катастарските парцели КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош и во тие граници зафаќа површина од 15230 м² или 1,50 ха, додека пак формираната градежна парцела е со површина од 1,5 ха.

Предметниот Проектен опфат ги зафаќа катастарските парцели: КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош. Предмет на изработка ќе биде оформување на нова градежна парцела согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање, одредување на катноста на градбата, површината за градба, компатибилните намени и сообраќајните пристапи, согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање за ваков тип на објекти до оформената градежна парцела, со тоа што на дел од КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош, се формира градежна парцела ГП 1 која изнесува 12353 м² или 1,24 ха, а остатокот е во рамки на заштитен појас на дефиниран со регулациона линија од ГУП во однос на градска магистрала.

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план се наоѓа на територијата на Општина Карпош. Во границата на опфат влегуваат катастарските парцели КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош е опфатена со Просторниот План на Република Македонија, за проектниот опфат се изготвени Услови за планирање издадени од Агенција за просторно планирање со тех. бр. Y43322 од Ноември 2022 година, за кои е добиено Решение од страна на Министерство за животна средина со бр. УП1-15 2289/2022 од 14.12.2022 година

Пристапот до локацијата за моторни возила се планира преку постојниот некатегоризиран пат на источната страна на проектниот опфат, преку КП 95/2, КО Бардовци.

Просторот кој е предмет на разработка на овој Урбанистички проект се наоѓа на терен кој е градежно не изграден.

документациона основа				
катастарска парцела	намена на површина	класа на намена	површина на парцели	процент
-	-	шифра	m2	%
КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94	Неизградено земјиште	НЗ	15230m2	100.0%
ВКУПНО	-	-	15230m2	100.00%

Пристапот до локацијата за моторни возила ќе се планира преку постојниот некатегоризиран пат на источната страна на проектниот опфат, преку КП 95/2, КО Бардовци, на север, проектниот опфат се граничи градска магистрала дефинирана согласно ГУП, и за истата е соодветно вметнат заштитен појас.

Согласно добиеното писмо од Агенција за цивилно воздухопловство со бр. 12-8/720 од 13.07.2022 година предметниот опфат / објект се наоѓа во зона на спортскиот аеродром Стенковец, на ссa 1656м јужно од референтната точка на аеродромот, во т.н. хоризонтална рамнина за ограничување на препреки, чија елевација изнесува 363мнв, односно локација каде што се пропишани посебни услови за градба од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Имајќи го во предвид претходното, а согласно член 76 од Законот за воздухопловство, потребно е во наведената документација, заради одржување на безбедноста на воздушниот сообраќај, да се запази/вметнеследната одредба:

- Максималната височина на било кој објект или надземна структура во зафатот да не надминува елевација од 363мнв.
- Согласно добиеното писмо од АЕК со бр 1404-2174/2 од 25.07.2022 година на предметниот проектен опфат има податоци за изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи и вградени се во графички дел од овој УП.
- Согласно добиеното писмо од Национални енергетски ресурси (15-2230/2 од 25.07.2022 година) на наведениот проектен опфат нема изградено и не е планирано изградба на гасоводна мрежа.
- Согласно добиеното писмо од ЕВН со бр 10-26/2-451 од 19.07.2022 година на предметниот проектен опфат има ЕЕ објекти во сопственост на ЕВН и се внесени во графичкиот приказ.
- Согласно добиеното писмо од Македонски Телеком АД Скопје со бр 44476 од 18.07.2022 година на предметниот проектен опфат има постојни ТК инсталации и истите се внесени во графичкиот приказ.
- Согласно добиеното писмо од МЕПСО со бр 11-3992/1 од 15.07.2022 година предметниот проектен опфат не се пресекува со ЕЕ објекти во сопственост на АД МЕПСО.

- Согласно добиено писмо од ЈП Водовод и канализација со бр. 1302-2328/2 од 18.07.2022 година постои хидротехничка инфраструктура во околина на опфатот и истата е внесена во графичкиот приказ.
- Дирекција за заштита и спасување со допис број бр.09-200/2 од 25.07.2022 година има доставено претходни услови кои треба да се вградат во планската документација.
- Согласно добиеното писмо од ЈПДП со бр.10-7111/2 од 21.07.2022 година проектниот опфат не граничи со државен пат кој е во надлежност на ЈПДП.
- Согласно добиеното писмо од А1 Македонија со бр. 11-5117/1 од 15.07.2022 година на предметното подрачје има постојни подземни инсталации и истите се внесени во графичкиот приказ.

За просторот потребно е дооформување и дополна со осовременување на инфраструктурните системи со што потребно е да се постигне повисок стандард во однос на:

- површини;
- квалитет на градба;
- употреба на материјали;
- повисоки естетски вредности;
- соодветна комунална инфраструктура;
- обезбедување на сите сообраќајни услови за проточност и безбедност на сообраќајот и комплексно решавање на сообраќајот во мирување;
- поврзување со сите градски инфраструктурни системи, како и можност од реализација на нови системи.

Урбанистички проект со доследна примена на актуелната законска и подзаконска регулатива, треба да предложи развој што ќе овозможи подобар степен на искористеност на градежното земјиште и можност за планирање на просторот (организација, уредување и изградба на објекти).

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на

земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на ЕУ законодавство од областа на животната средина преку транспонирање на ЕУ законодавството Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 100/12, 163/13, 10/15 и 146/15);
- Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21);
- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 164/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај. Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Искористување на соларната енергија - како чиста енергија, преку имплементирање на концептот почиста средина;
- Воспоставување на перманентен мониторинг на квалитетот на водата, почвата и воздухот;
- Збогатување на шумскиот фонд преку засадување на појас од соодветни дрвни растенија;
- Сочувување на постојниот биодиверзитет и елиминирање на можните контаминации на истиот и негово исчезнување;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочувување на здравјето на населението;
- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на негативните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;

Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

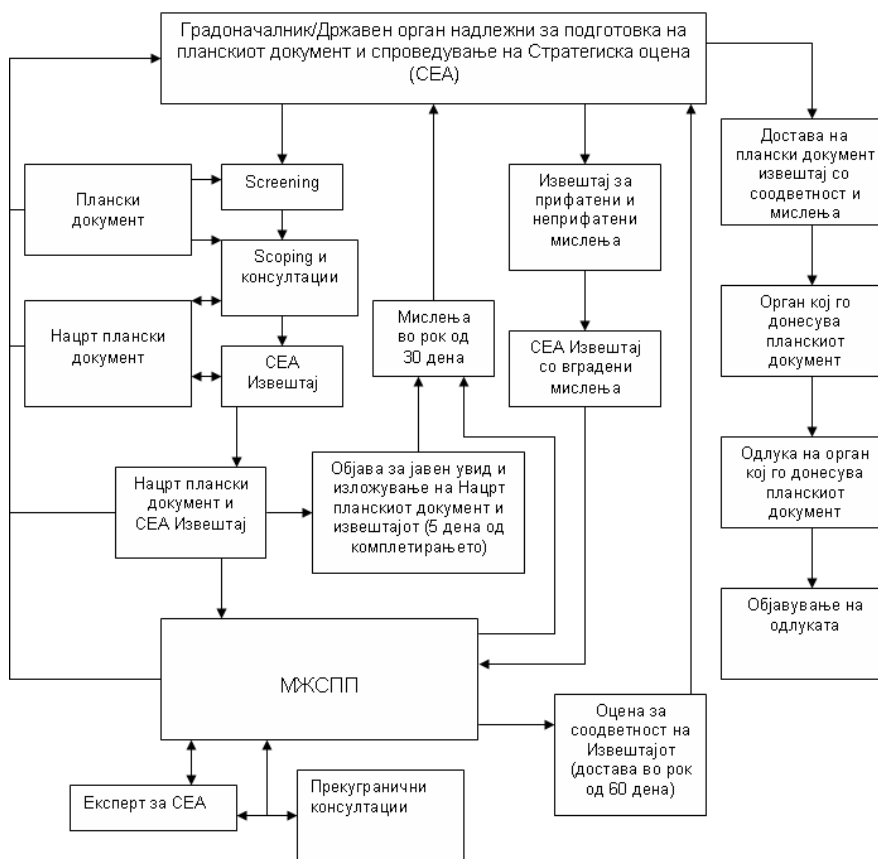
- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора и фауна;
- Обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на хортикултурни насади од аспект на појава на бучава и вибрации;

- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

1.3 Употребена Методологија

При подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена се креираше методологија компатибилна на карактеристиките на просторот опфатен со планскиот документ, планската задача, достапните стратегии и документи.

Спроведување на постапка за оцена на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина (СЕА)

Постапно се превзедоа следните чекори:

- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;
- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;

- Се оствари средба со инвеститорот и се реализира разговор за целите на инвестиционите активности и содржини кои ќе бидат опфатени во просторот;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

При изготвување на планскиот документ користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);

3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18).

Амбиентниот воздух

Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20).

Управување со отпад

Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21).

Води

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21).

Заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04).

Просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20).

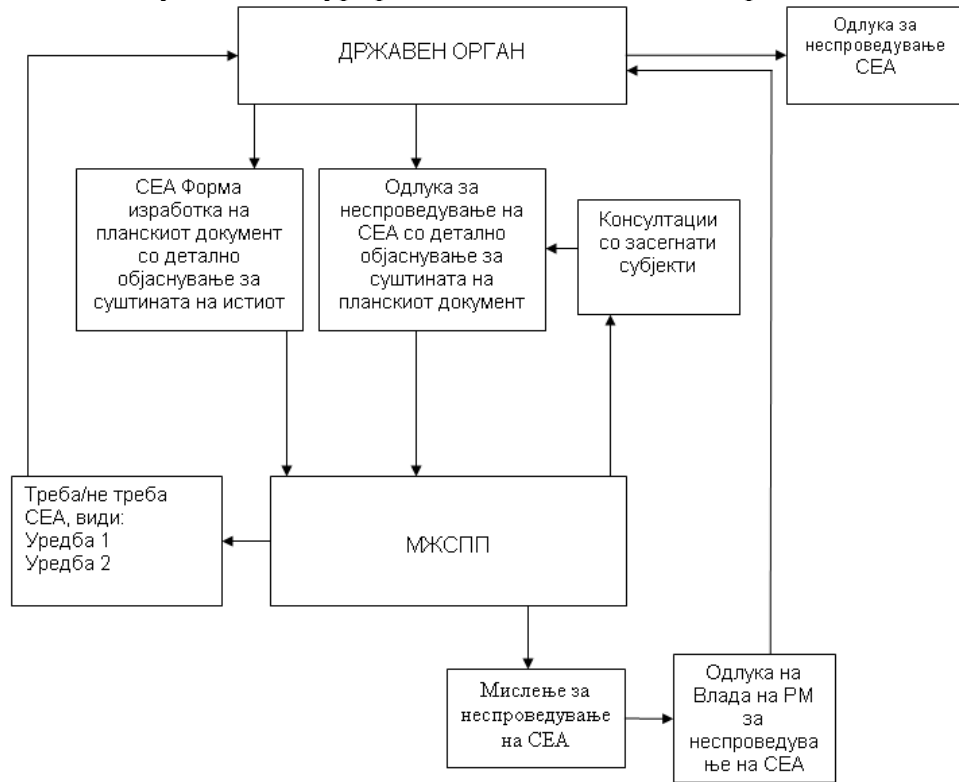
Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20).

Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за органи на управата ги дефинира одговорностите на Министерството за животна средина и просторно планирање, како што следи:

- Подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- Подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и
- Воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат - усвојуваат планските документи имаат обврска за:

- Подготовка на извештајот за СОВЖС;
- Објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;
- Објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;

- Подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
- Комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
- Мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

Други министерства и државни институции со одредени надлежности на полето на заштита на животната средина се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт и врски;
- Републички Завод за здравствена заштита;
- Министерство за здравство;
- Управа за Хидрометеоролошки работи;
- Единиците на локална самоуправа.

Значајна улога во процесот на донесување на законите во областа на животната средина има и Собраниската комисија за транспорт, врски и екологија.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош, органот е должен да ги следи ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето со цел во раната фаза да се согледаат евентуалните негативни влијанија напоредно со изработката на планската документација пред да биде прифатлива за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

2.1 Основи на Планскиот документ

Предмет на изработка ќе биде оформување на нова градежна парцела согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање, одредување на катноста на градбата, површината за градба, компатибилните намени и сообраќајните пристапи, согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање за ваков тип на објекти до оформената градежна парцела, со тоа што дел од КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош, формира градежна парцела ГП 1 која изнесува 12353 м² или 1,24 ха. Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3 Ѓ Трговски згради и стоковни куќи се изработува врз основа на Услови за планирање на просторот изработени од страна на Агенција за планирање на просторот со тех.бр. У43322 од Ноември 2022 година, за кои е добиено Решение од страна на Министерство за Животна средина со бр. УП1-15 2289/2022 од 14.12.2022 година.

Со оглед на новонастанатите услови, како и измената на законската и подзаконската регулатива од областа на урбанистичкото планирање, потребно е да согласно Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 32/20), да се утврди можност за изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план и оформување на нова градежна парцела.

2.2 Плански опфат

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

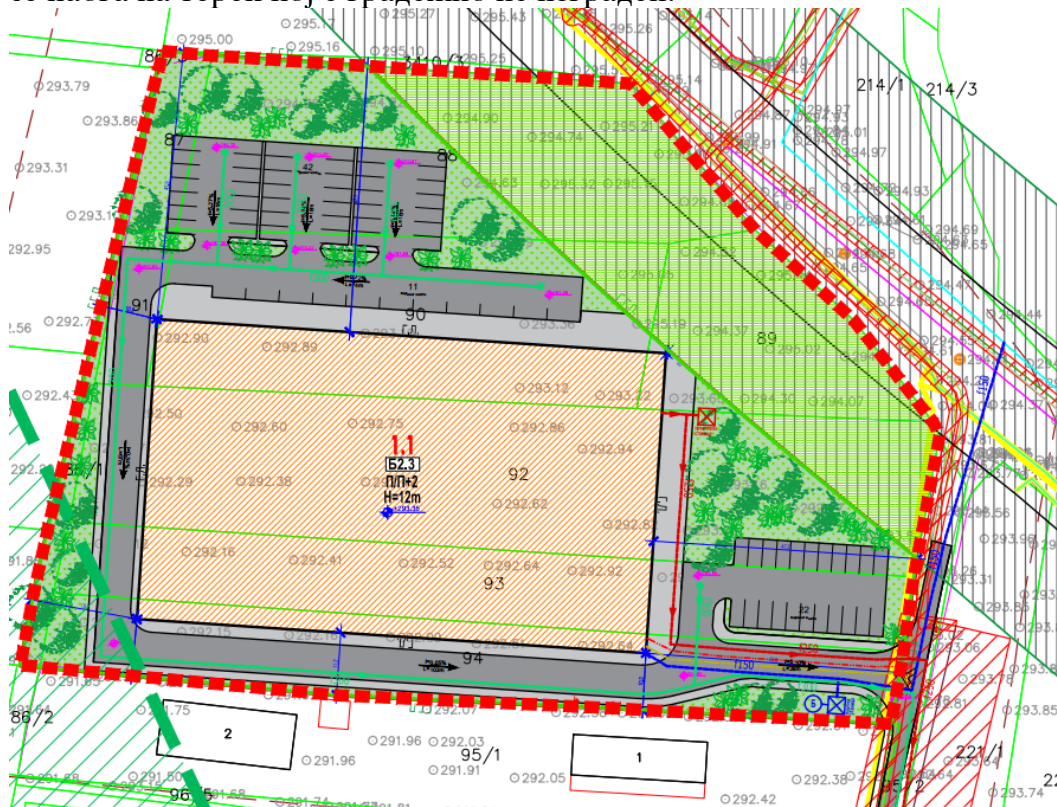
Пристапот до локацијата за моторни возила ќе се планира преку постојниот некатегоризиран пат на источната страна на проектниот опфат, преку КП 95/2, КО Бардовци, на север, проектниот опфат се граничи градска магистрала дефинирана согласно ГУП, и за истата е соодветно вметнат заштитен појас. Предметниот Проектен опфат ги зафаќа катастарските парцели: КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош.

Површина на проектниот опфат изнесува 15230 м² или 1,50 ха, додека пак формираната градежна парцела е со површина од 12353 м² или 1,24 ха.

Границата на предметниот опфат е со следниве координати:

	Y	X
1	7532671.24	4655634.77
2	7532653.54	4655651
3	7532631.3	4655677.21
4	7532556.49	4655682.18
5	7532547.69	4655683.04
6	7532547.01	4655679.89
7	7532546.84	4655679.91
8	7532534.62	4655628.78
9	7532527.09	4655597.26
10	7532524.58	4655585.87
11	7532522.42	4655574.01
12	7532522.24	4655573.02
13	7532525.74	4655572.72
14	7532578.74	4655567.7
15	7532628.14	4655565.37
16	7532677.87	4655562.54
17	7532680.07	4655575.46
18	7532681.93	4655588.85
19	7532686.53	4655614.14
20	7532685.39	4655616.58

Просторот кој е предмет на разработка на овој Урбанистички проект се наоѓа на терен кој е градежно не изграден.

Графички приказ на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

Предметниот проектен опфат е со површина од 15230 м² (1,50 ха) со намена: НЗ - Неизградено земјиште.

документациона основа				
катастарска парцела	намена на површини	класа на намена	површина на парцели	процент
-	-	шифра	m2	%
КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94	Неизградено земјиште	НЗ	15230m2	100.0%
ВКУПНО	-	-	15230m2	100.00%

Во градежна парцела ГП 1.1

Б - Комерцијални и деловни намени

Б2.3 - Трговски згради и стоковни куќи

Катност: П/П+2

Максимална висина: Н=12.0ме

Во рамки на објектот, за успешно спроведување на целиот процес на намената Б2.3 - Трговски згради и стоковни куќи дозволени се комплементарни и компатибилни класи на намени согласно Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21 и 104/22) до макс. 40%.

•	Површина на проектен опфат	15230 м ²
•	Површина на градежна парцела	12353 м ²
•	Вкупна површина за градба	4907 м ²
•	Бруто развиена површина за сите објекти	14720 м ²
•	Процент на изграденост во ГП	40 %
•	Коефициент на искористеност во ГП	1,19
•	Зеленило во ГП	21 %
•	Сообраќајни површини во ГП	4861 м ²

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН СО НАМЕНА Б2.3 – Трговски згради и стоковни куќи, НА КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО БАРДОВЦИ, ОПШТИНА КАРПОШ													
површина на проектен опфат (m2)	површина на градежна парцела (m2)	број на градежна парцела	број на објект	намена	компатибилни и комплементарни намени	макс висина на градба	број на општази	површина наменска употреба на земјиштето (m2)	процент на изграденост во опфатот на вкупната површина	R/m2 градба	бруто R (m2) развиена	процент на изграденост %	коэффициент на искористеност
15230m2	12353m2	1	1.1	Б2.3 – Трговски згради и стоковни куќи	Согласно Правилник за урбанистичко планирање (Сл. весник на РМ, бр. 225/20, 219/21 и 204/22)	12,00m	П/П+2	4907m2	40%	4907m2	14720m2	40%	1.19
			-	сообраќај во парцела		-	-	4861m2	39%	-	-		
			-	зеленило во парцела		-	-	2585m2	21%	-	-		
	ВКУПНО: (ПОКАЗАТЕЛИ НА НИВО НА ПАРЦЕЛИ)							12353m2	100%	4907m2	14720m2	40%	1.19
			-	зеленило		-	-	2878m2	-	-	-	-	-
ВКУПНО: (ПОКАЗАТЕЛИ НА НИВО НА ОПФАТ)								15230m2		4907m2	14720m2	32%	0.97

Билансни показатели

Споредбени билансни показатели

документациона основа				
катастарска парцела	намена на површина	класа на намена	површина на парцели	процент
-	-	шифра	m2	%
КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94	Неизградено земјиште	НЗ	15230m2	100.0%
ВКУПНО	-	-	15230m2	100.00%
проектна документација				
градежна парцела	намена на површина	класа на намена	површина на парцели	процент
-	-	шифра	m2	%
1.1	Б2.3 – Трговски згради и стоковни куќи	Б2.3	12353m2	81.1%
-	зеленило	-	2878m2	18.9%
ВКУПНО	-	-	15230m2	100.00%
ПОВРШИНА НА ОПФАТ 15230m2		параметри		
ПОВРШИНА ПОД ОБЈЕКТИ (m2)		4907m2		
ИЗГРАДЕНА ПОВРШИНА (m2)		14720m2		
ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ		40%		
КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ ВО ПАРЦЕЛА		1.19		
СООБРАЌАЈ ВО ПАРЦЕЛА		4861m2		
ЗЕЛЕНИЛО ВО ПАРЦЕЛА		2585m2		
ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА		12353m2		
ОПФАТ		15230m2		

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура

3.1 Сообраќајно поврзување

До локалитетот кој е предмет на изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3 - ТРГОВСКИ ЗГРАДИ И СТОКОВНИ КУЌИ, на КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош, се пристапува преку постоен некатегоризиран пат на источната страна на проектниот опфат, преку КП 95/2, КО Бардовци.

На север, проектниот опфат се граничи градска магистрала дефинирана согласно ГУП и за истата е соодветно вметнат заштитен појас. Сите елементи во хоризонтала се димензионирани според Законот за јавни патишта („Сл. Весник на РМ” бр. 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 39/14, 42/1, 166/14 и 44/15).

3.2 Водоснабдителна мрежа

Бидејќи опфатот е надвор од границите на ГУП, водоснабдување и одведување на отпадни води треба да се врши преку локален водоснабдителен и канализационен систем. Снабдувањето со санитарна вода и вода за пожарна заштита ќе се врши со вода од сопствен бунар, се до изведба на локална водоводна мрежа. Во рамки на градежната парцела од проектенот опфат се планира изведба на сопствен бунар и потисна пумпа која ќе го напојува резервоарот за вода преку планирана сопствена водоводна мрежа со профил на цефки $\Phi 150$ мм.

3.3 Фекална и атмосферска канализација

Одведувањето на фекалните и отпадните води, до изведба на фекална канализација, од локалитетот ќе се прифаќаат и евакуираат во септичка јама или во најблискиот рецепиент. Сите фекални и отпадни води ќе се прифаќаат и евакуираат во септичка јама со капацитет од 3 m^3 поврзан со водонепропусен бунар, лоциран во рамките на градежната парцела, кој треба да се изведе по важечките прописи и стандарди за изградба на соодветните видови објекти. Целокупната фекална и отпадна вода преку планираната каналска мрежа гравитационо ќе се прифаќаат и евакуираат во септичка јама или во најблискиот рецепиент. Отпадните води пред да бидат испуштени во реципиент, ќе бидат подложени на третман во пречистителна станица поставена во рамки на проектенот опфат во југо-источниот дел од проектенот опфат. Квалитетот на пречистените отпадни води мора да биде доведен во согласност со критериумите на Уредбата за категоризација на

водотеците, езерата, акумулациите и подземните води. Во текот на експлоатацијата да се обезбеди мониторинг на пречистените води пред да бидат испуштени во реципиентот.

Планираната фекална канализација долж пристапниот пат е усогласена со нивелационото решение на уличната мрежа со профили $\Phi 250$ мм.

Проекцијата на атмосферската канализација, предвидува сепаратен канализационен систем за одвод на атмосферски отпадни води, кој ќе се состои од посебни канали. Атмосферската канализација ќе ги евакуира отпадните атмосферски води од кровните површини на објектите, од површините на улиците, зелените површини и се одведуваат до најблискиот реципиент.

Планираната атмосферска канализација е усогласена со нивелационото решение на уличната мрежа со профили $\Phi 300$ мм.

3.4 Електроенергетска инфраструктура и ПТТ инсталации

Согласно добиеното писмо од ЕВН постојат инсталации во рамки на проектениот опфат. Предвидена е планирана електрична мрежа која ќе го поврзува објектот/локацијата со постојната електрична инфраструктура и истата трба да е изведена согласно важечките технички стандарди и нормативи за ваков вид на градба. Приклучувањето да биде од страна на стручните служби. Согласно основни проекти Фаза Електрика потрошувачката ќе изнесува околу 200 KW. Доколку потребите за потрошувачка надминуваат 350 KW, потребно е да се предвиди трафостаница.

Хортикултура

Согласно Законот за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20), пристапено е кон хортикултурно решение кое е во согласност со погоре наведениот закон, односно во парцелата е планирано минимум 20%.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

Општината Карпош е општина во состав на градот Скопје и нејзините граници се дефинирани со Законот за Град Скопје („Сл. Весник на РМ” бр. 55/04). Општината зафаќа територија од 35 км², на надморска височина од 362 м и е централно поставена во однос на територијалната организација на градот и се граничи со општините Бутел, Чаир, Центар, Кисела Вода, Сарај и Горче Петров. Општината се граничи и со општините Чучер-Сандево и Сопиште кои не се дел од градот Скопје.

Низ општината тече реката Вардар и мал дел од реката Лепенец.

4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Патната мрежа во Скопскиот регион ја сочинуваат: магистралните, регионалните и локалните патишта. Низ територијата на Скопскиот регион поминуваат 122,67 км магистрални патишта, од кои 71,63 км се во состав на системот на европската мрежа.

Должината на сообраќајниците во општина Карпош изнесува 134,62 км. Општината Карпош со градот и со соседните општини е поврзана преку два булевари (Партизански одреди и Илинденска). Во општината постојат 5 мостови (Обединети нации, Железнички мост, мостот на бул. „8-ми Септември”, мостот на реката Лепенец и мостот на ул. Адолф Циборовски) како и еден надвозник Влајко.

Низ општината Карпош поминува пругата Скопје-Кичево, додека најблиската железничка станица е во општина Горче Петров.

4.1.2 Релјефни услови, наклон и експозиција на теренот

Скопската котлина е пространа област во горниот тек на реката Вардар, ограничена со високи планини: на југ со високиот масив на Јакупица и Водно, на север со планината Скопска Црна Гора, на запад со ниските планини Жеден и Осој. Котлината има ориентација северозапад-југоисток, со должина од 47 км и припаѓа на две тектонски единици-на Вардарската зона и на Пелагониската крилеста маса. Релјефот е многу комплексен и се состои од повеќе различни облици, но во основа го задржал тектонскиот карактер на длабока тектонска потолоина и се состои од висок раб и ниско средишно ниво. Работ на котлината е составен од најстарите геолошки творби, а дното е изградено од неогени седименти создадени во услови на езерска фаза. Составена од три геотектонски единици, котлината завзема специфична позиција и се карактеризира со појава на најјаки земјотреси познати на Балканот.

4.1.3 Геолошки и педолошки карактеристики

Основно геолошко опкужување на широката Скопска област се состои од неогенско-плиоценски седиментни карпи и квартерно-алувијални депозити. Карактеристиките на квартерните седименти на горните слоеви се определени со слоеви чакал, песок и глина се до површината на теренот. Алувијалните седименти ги прекриваат најголемиот дел од терените на алувијалната рамнина на рекие Вардар, Лепенец и Треска. Тоа се чакалесто-песокливи седименти со дебелина од неколку метри на потегот Тафталиџе-Карпош-Сарај, па до 20-тина метри на потегот Ѓорче Петров, делови од Карпош и потесниот центар на градот. Нивната дебелина е значително поголема во недопресиите и тоа 120 м во неодепресијата во реонот на Ѓорче Петров-Злокуќани-Бардовци-Ново Село, па до 180 м во неодепресијата во источниот и југоисточниот дел од градското подрачје.

Составот на Скопската котлина од педолошки аспект е разновиден. Застапени се различни видови на почви: регосоли, колувијални (делувијални) почви, редзини, вертисоли (смолници), хромични камбисоли (циментни шумски почви), камбисоли (кафеави шумски почви), флувисоли (алувијални почви), флувиатилно ливадски почви (хумофлуви соли), еуглеј (еутрични глејни почви) и халоморфни почви (солонец и солончак). Земјата до 12 м генерално е составена од следниве супстанции: хумус; почва со ситни честички и ситнозрнест песок со средно јака конзистенција (цврстина) и со темно кафеава боја; ситнозрнеста глина, ситнозрнест и крупнозрнест песок и чакал и органски примеси со средно пластични и средно јака конзистенција и со кафеава боја; ситен до крупен чакал со песоклива, средна до јака концентрација со присуство на кварцна прашина и променлив процент на гранули со светло црвенкаста и кафеава боја.

4.1.4 Хидрографија

Скопската котлина располага со добри хидролошки услови, со површинско и подземно водно богатство. Мал е бројот на површински извори. Најзначаен е изворот Рашче, кој се наоѓа надвор од подрачјето на град Скопје. Постојат и извори на минерална вода како: Катлановска бања, Кучково и Рашче.

Хидрографската мрежа е прилично развиена. Реката Вардар (извор од Вруток до вливот во Егејско Море - 410,5 км), е главен реципиент и во неа се влеваат реките Треска (130 км), Лепенец (65 км), Маркова река (29 км) и Пчиња (136,4 км).

Изворите се нерамномено распоредени. Подрачјето на Скопскиот регион располага со добри хидрографско-хидролошки особености. Расположливото водно богатство се манифестира со подземни и површински, односно проточни води. Алувијалните терени во рамничарските делови, особено околу поголемите водотоци, располагаат со големи резерви на подземна вода во вид на фреатска (бунарска) или артерска, односно вода под притисок. Длабочината на подземните води зависи од конфигурацијата на

теренот и се движи од 2 - 18 м. Истата е во тесна врска со речниот водостој, односно го следи неговиот режим.

Според досегашните мерења, сите реки во Скопската котлина покажуваат лош до многу лош квалитет. Според категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води, површинските води на пошироко подрачје на Скопје се распоредени во II и III категорија.

Пороите и ерозијата на почвата како хидрографски проблеми, се последица на геолошко-морфолошките и климатските особености на Скопскиот регион како и уништувањето на шумскиот покрив. На северните падини на планината Водно, низ градот Скопје, постојат неколку порои кои во западната и централната зона се регулирани со попречни и надолжни градби од типот на канали, прегради, прагови и појаси. Главните канали ја собираат водата од пороите и преку главниот одводен канал ја одведуваат до река Вардар. Во горните делови каналите се отворени, а во урбаниот дел тие главно се покриени со бетонски плочи. На територијата на Општина Карпош, постои еден таков канал, кој е отворен и служи за собирање и одведување на атмосферските води во река Вардар.

Постојат и ризици од високи води затоа што зголемениот низводен проток на реката Вардар од река Треска и река Лепенец може да предизвика поплави, иако сите три слива се истовремено големи и примаат големи количества на вода.

Низ територијата на Општина Карпош тече реката Вардар која е најголема река на територија на Република Македонија (вкупна должина 388 км), како и нејзината притока, реката Лепенец.

4.1.5 Климатски и микроклиматски услови на регионот

Климата на Скопската котлина спаѓа во континентално - средоземноморска. Тука се судираат континенталната клима од север - преку Кумановско - Прешевската котлина и медитеранската клима од југ, чие влијание ослабува кај Велес. Основните карактеристики на ваквите климатски влијанија се остри и влажни зими како и суви и жешки лета во текот на годината. Климатските податоци за Скопската котлина се однесуваат на температурата, врнежите, осончувањето, облачност, магливост и ветровите.

Општината Карпош по своите климатски карактеристики не се разликува многу од другите скопски општини и подолу наведените карактеристики се однесуваат и на општината Карпош.

Скопската котлина е крајниот залив до кој се чувствуваат топлите воздушни струења по долината на р. Вардар од Егејското море и е посебен термички реон во кој изразено се манифестира котлинскиот карактер врз температурниот режим. Од друга страна, Скопската котлина е затворена со високи планини кои од југ го спречуваат директното влијание на медитеранска клима, а од север и северо запад скоро непречено навлегуваат континентални воздушни маси кои во зимскиот период условуваат ниски температури на воздухот.

Во топлиот дел на годината, особено во летните месеци, кога ова подрачје е под влијание на висок воздушен притисок, овде се јавуваат високи летни температури. Поради тоа Скопската котлина се одликува со зголемено годишно температурно варирање на средните месечни температури кое изнесува 22.8°C.

Годишната апсолутно максимална температура подеднакво се јавува во јули и август. Температурните инверзии се јавуваат во сите месеци на годината, но нивната појава е најизразена во зимските месеци. Просечниот мразен период во Скопската котлина трае 84 дена. Високата вредност на топлотниот режим во скопската котлина се манифестира со летни и тропски денови. Средно годишно има 117 летни денови (се јавуваат од месец Март до Октомври) и 53 тропски денови (најзастапени во месец Јули и Август).

Високите летни температури бараат поголемо ладење и поголема потрошувачка на електрична енергија за ладење. Долг студен период условува долга грејна сезона (6 месеци).

Во Скопската котлина, просечно паѓаат 515 мм врнежи кои во текот на годината се нерамномерно распределени по месеци и годишни сезони. Најврнежлив месец е мај со просечна сума од 61 мм, потоа ноември 52 мм, а со најмалку врнежи се август и јули 33 мм. Просечни пролетни количини на врнежи изнесуваат 139 мм додека зимата со 125 мм. Карактеристично е што во овој 30 годишен период месечните суми на врнежите се менуваат во поедини години и отстапуваат во широки граници од просечните месечни вредности. Врнежите се јавуваат во сите часови во текот на деноноќието и нивната распределба во вој временски период е со различна вредност и зачестеност. Во топлиот дел од годината се јавуваат поројни врнежи со различен интензитет и време на траење.

Врнежите во Скопската котлина се главно од дожд, а во зимските месеци се јавуваат и од снег. Од вкупниот просечен годишен број на врнежливи денови, само 17% се денови со врнежи од снег и лапавица и се јавуваат од ноември до март. Просечниот годишен број на денови со снежна покривка изнесува 25.

Во скопската котлина најзачестени се насоките на ветровите од северен, ветровите од северо - источен правец и ветровите од југо - источен правец. Но орографските услови имаат големо влијание на правците на ветровите. Во отворениот источен дел на Скопската котлина, режимот на ветровите доста се разликува од градскиот дел на котлината.

Ветровите од северниот правец се најзастапени и истите се движат со просечна брзина од 3,9 м/с. Најинтезивен е во месецот Јули со просечна брзина од 4,6 м/с, а најслаб е во месец мај со просечна брзина од 1,8 м/с.

Втор по зачестеност е ветерот од северно-источниот правец со просечна брзина од 3,3 м/сек. Застапен е во сите месеци на годината, но најзачестен е во месецот март со средна месечна брзина од 3,1 м/сек. Најмалку го има во месеците октомври и ноември и доколку го има се движи со средна брзина од 3,3 м/сек.

Трет по зачестеност во овој дел од котлината е југо - источниот ветер кој има средна годишна брзина од 3,3 м/с до 3,5 м/с. Само во месеците Јули, Август и Септември е со средна брзина од 2,2 м/с.

Просечното годишно траење на сончевото зрачење во скопската котлина, изнесува 2102 часови или средно 6 часа дневно, со максимум во јули со просечно 10 часа дневно, а минимум во декември со средно 2 часа дневно.

Скопската котлина. Од јануари кон август се намалува, а од август кон декември се зголемува. Со најголема месечна вредност на релативна влажност се месеците ноември, декември и јануари од 82 - 84%, а со најмала влажност месеците јули и август 56%. Скопската котлина се одликува со зголемена зачестеност на денови со магла, која најчесто е од радиационен карактер. Маглата се јавува во сите часови на деноноќието, но со најголема зачестеност е во утринските часови. Просечно годишно во Скопската котлина има 63 денови со магла во кои е регистрирана приземна, висинска и магла со видливо небо.

4.1.6 Население

Со донесувањето на новиот Закон за територијална организација, во општината на 35 км² површина живеат 63.760 жители (Според Државен Завод за статистика од 2021 година). Во Општина Карпош живее 12.11% од вкупното население во Скопје, а 3.47% од вкупното население во Република Северна Македонија. Во Општина Карпош има 24.589 домаќинства што е 14.37% од вкупните домаќинства на ниво на Град Скопје и 4,11% на ниво на државата. Во просек едно домаќинство во Општина Карпош е составено од 2,6 жители.

4.1.7 Стопанство

Во Општина Карпош бројот на активни деловни субјекти за 2021 година изнесува 4.490 деловни субјекти. Од нив најголем број има во трговијата на големо и мало 1.064, потоа во стручни, научни и технички дејности 771, преработувачка индустрија 323 како и градежништво 289. Од ова можеме да заклучиме дека токму тие се и најважните стопански гранки во општината.

4.1.8 Хидротехничка инфраструктура

Водните ресурси на подрачјето во Скопската котлина, припаѓаат на Вардарскиот слив кој има површина од 22.290 км², односно реката Вардар чија должина изнесува 301 км, реката Треска 130 км и реката Лепенец со 65 км. Низ подрачјето на Скопје, реката Вардар поминува со една десетина од нејзината вкупна должина. Низ територијата на Општина Карпош поминуваат реките Вардар, Серава и Лепенец. Општината лежи и на подземни води на длабочина 4 м, кои служат како алтернативен извор во случај на хаварија на изворот Рашче. Истите, според својот квалитет

одговараат на I и II класа. Анализите на физичко-хемиските параметри и присуство на тешки метали за 2009-2010, како дел од Програмите за мониторинг на површински и подземни води донесени од Советот на Град Скопје, покажуваат отстапувања од пропишаните стандарди за квалитет.

На устието на реката Вардар кај Лепенец, се наоѓаат три бунари со голема издашност кои се користат периодично. Квалитетот на водата во река Вардар го следат неколку институции и тоа: ЈП Водовод и канализација - Скопје, Центар за јавно здравје-ЦЈЗ и Управа за Хидро-Метеоролошки Работи-УХМР

4.1.9 Културно-историско наследство

На територијата на Општината Карпош се наоѓаат локалитети од голема културно-историско важност кои воедно претставуваат туристички локалитети. Најважен од културно-историски аспект на подрачјето на општина Карпош е Античкиот град Скупи.

Античкиот град Скупи, древниот поредок на Скопје, се наоѓа во подножјето на Зајчев Рид, од левата страна на реката Вардар.

Пронајдените податоци, укажуваат дека локалитетот Скупи бил епископско седиште во 313 година, а нешто повеќе од еден век подоцна и архиепископско. Овој локалитет своевременно претставувал едена од позначајните станици на патот Виа Егнатија.

Манастирот со црква, Свети Пантелејмон се наоѓа во село Горно Нерези, изграден е во 1164 година. Посебна уметничка вредност има фрескоживописот. Сликите кои ги украсуваат сидовите ги претставуваат уметничките текови од XII век. Во 1555 година, како последица на земјотрес се урнала централната купола на црквата и највисоките сводни површини околу неа. Денешниот живопис, потекнува од втората половина на XIV век.

Хавзи-пашини конаци, кои се наоѓаат на периферијата на с. Бардовци, изградени се во периодот помеѓу 1830-1845 година, кои германците при своето повлекување во 1944 година, ги запалиле и уништиле.

Милениумскиот крст, кој го означува јубилејот 2000 години од христијанството, се наоѓа на врвот на планината Водно (1066 мнв), непосредно над градот Скопје.

4.2 Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината. Стратегиската оценка овозможува на кој начин и со каков интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС, со цел да се предвидат мерки за спречување, намалување или одбегнување на влијанијата и да се

предложи план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС (точка 9).

4.2.1 Воздух

Квалитетот на воздухот е еден од поважните чинители на кои треба да се внимава при планирање на просторот заради спречување на деградација на истиот со имплементација на планскиот документ. Санитарната состојба на воздухот не е нарушена бидејќи во анализираниот простор не постојат изразити загадувачи.

Сепак, при анализа на состојбата на квалитетот на воздухот во општина Карпош земени се во предвид расположливите податоци за потрошувачката на енергија во индустријата, домаќинствата, јавните и комерцијалните објекти, состојбата на сообраќајот - застареноста на возниот парк, податоците од националната мрежа за следење на квалитетот на воздухот, влијанието врз човековото здравје и мерките што се превземаат за намалување на загадувањата.

Загадувањето на воздухот доаѓа како резултат на емисии на загадувачки супстанции од стационарните и мобилните извори, преку одвивање на хемиско-технолошките процеси, био-хемиските процеси и процесите на согорување на горивата. Дистрибуција на загадувачките супстанции во околината и појава на зголемување на нивната концентрација со тек на време во воздухот и влијанието на квалитетот на воздухот врз живиот свет се исто така важни чинители во одредувањето на состојбата на квалитетот на воздухот.

Во сегашни услови, основни загадувачи се: застарениот возен парк на населението и правните субјекти во општината, како и загадувањето од користење на нафтата, нејзините деривати и дрвото како енергетски ресурси во домаќинството.

Имајќи ги во предвид бројот, типот и капацитетот на застапената индустрија и другите деловни субјекти во општина Карпош, како и бројот на возила и интензитетот на патниот и авионскиот сообраќај, како и употребата на нафтата, нејзините деривати како енергетски ресурси, генерално може да се каже дека аерозагадувањето е во рамки на дозволените концентрации на загадувачки супстанции во воздухот.

4.2.2 Вода

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш во предвид при планирањето за нејзино искористување.

За подмирување на потребите на вода најзначајни се површинските води, бидејќи тие се најраспространети, најблиски се до местата на човековата активност, обезбедуваат живот и развој на екосистемот.

Издашноста на подземните води зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради посебниот квалитет се значајни и може да бидат корисни за покривање на потребите од вода.

Република Македонија зафаќа дел од сливовите на р. Вардар, р. Црн Дрим и р. Струмица. На целата нејзина територија 84% од водите се домицилни, а само 16% се надворешни води кои доаѓаат во Републиката. За подобро согледување на расположливите и потребни количини на вода територијата на Републиката е поделена на 15 водостопански подрачја во основните сливови на реките: Вардар, Црн Дрим и Струмица.

Планската определба за заштита на водите е да се зачува високиот квалитет на извориштата на вода, да се подобри квалитетот на површинските и подземните води и да се доведат во законски пропишаниот квалитет. Приоритет во заштитата имаат водите од 1 и 2 класа од кои е предвидено да се врши водоснабдување на населениите места. Заштитата на квалитетот не може да се оствари парцијално, таа е сплет на технолошки, водостопански и економско-организациони мерки и континуирана работа.

Исправноста на водата за пиење од градскиот водовод ја следат ЈЗУ Институт за јавно здравје и Завод за здравствена заштита - Скопје. Континуиран мониторинг и оценка на санитарно - хигиенската состојба на водоснабдувањето на населението, на објектите за водоснабдување и безбедноста на водата за пиење, се врши во согласност со годишна Програма за превентивна здравствена заштита во Република Македонија. Се земаат примероци на вода од различни објекти (бушени бунари, каптиран извор, локален водовод) и се испитуваат во однос на физички, физичко - хемиски, хемиски и микробиолошки параметри на квалитетот на водата. Добиените резултати укажуваат дека водата за пиење на подрачјето на град Скопје има здравствена исправност. На 50 мерни места се вршат испитувањата вклучувајќи ги и изворите Рашче 1 и 2, бунарското подрачје на Нерези и Лепенец.

На територијата на Општина Карпош има три мерни места: Козле, бунарското подрачје Нерези и Лепенец.

Покрај снабдувањето со вода и одржување на водоснабдителниот систем, една од обврските на ЈП „Водовод и канализација” со закон утврдена е и следењето и контрола на квалитетот на водите. За таа цел во рамките на претпријатието, постои Центар за санитарна контрола и надзор, кој своите редовни активности ги извршува во соодветни лаборатории и тоа: хемиска лабораторија-питки води, хемиска лабораторија-отпадни води, микробиолошка лабораторија-питки и отпадни води и санитарно хигиенска контрола преку Службата за санитарна контрола.

4.2.3 Отпад

Складирањето, користењето, транспортот, депонирањето на индустрискиот отпад се потенцијален ризик, чие што надминување во секоја одделна сфера треба да се остварува организирано преку систем на мерки.

Комунален отпад претставува секаков вид на отпад што се продуцира од домаќинствата, јавните и економските установи и претпријатија и институциите на една урбана средина. Отпадот што се продуцира од индустријата, земјоделието и рударството, како и патогените остатоци од изумрени животни не спаѓаат во овој вид на отпад.

Во минатото, отпадот што го создавал човекот од задоволувањето на своите животни потреби бил во количини и облик што природата била способна сама да го разгради до облик на изворна материја, со што се воспоставила рамнотежа помеѓу човекот и неговата околина. Меѓутоа, во поново време на интензивен индустриско технолошки развој од една страна и демографската експлозија и преголема густина во населеност од друга, сведоци сме на суперпродукција на цврст отпад во количини и облик кој природата неможе самостојно да го разгради со што се нарушува рамнотежата помеѓу човекот и неговата животна околина. Цврстиот отпад се повеќе ги освојува земјените површини, ја загадува почвата, воздухот и површинските и подземните води.

Отпадните материји кој настануваат од домаќинствата, населбите, индустријата и други објекти се одведуваат од епидемиолошки и естетски причини. Отпадните материји настануваат од човекот и се производ на неговите физиолошки функции на животните и растенијата. Има неколку поделби на отпадните материји тоа се:

- Животни активности на луѓето - комунален отпад;
- Отпад од рударско-металуршките и енергетски капацитети - техноген отпад;
- Отпад од индустријата (преработувачки капацитети) и капацитети на органска и неорганска технологија - индустриски отпад;
- Отпадот што се создава со изведување на градежни, индустриски, преработувачки и занаетчиски работи кои немаат својство на комунален цврст и технолошки отпад и тоа: градежен отпаден материјал, земја, згура, кал (инертна или нештетна), камења, керамички крш, санитарни уреди и сл. - градежен отпад;
- Отпад од здравствените установи - медицински отпад (посебен отпад);
- Радиоактивен отпад.

Према агрегатна состојба се делат на:

- Течни (фекалии на луѓе, од бањи, кујни, гаражи, индустриски отпадни води, атмосферски отпадни води);
- Цврсти (отпадоци од населбите и индустријата во тврда состојба, хартија, стакло, метал, порцелан, прашина, пепел). По состав, цврстите отпадоци се состојат од: состојки кои ферментираат (органски состојки кои брзо се распаѓаат: отпадоци од преработена и непреработена храна, коски, изумрени животни и сл); минерални состојки (органски и

неорганички) кои се разградуваат многу споро: керамика, стакло, пластика и др.

Како една од десетте општини на подрачјето на град Скопје, поголемиот дел од површината на општина Карпош и припаѓа на урбаните населби, а само 10% на руралните населби. Бидејќи на територијата на Општината активно делуваат стопански објекти од повеќе области и гранки на индустријата, ќе претставува причина за присуство на сите видови отпад: комунален отпад, индустриски опасен и неопасен отпад, инертен отпад, отпад од производи и пакување и посебни видови на отпад.

Подигањето и транспортирањето на комуналниот отпад на територијата на град Скопје го извршува ЈП „Комунална хигиена“. За ефикасно извршување на својата функција, подигањето на отпадот го врши од соодветни садови и тоа: контејнери 1,1 м³ и 5 и 7 м³, како и пластични канти од 120 л кај индивидуалните домаќинства. Од нив отпадот се транспортира со специјални возила и се истовара во подвижни претоварни станици и се носи до депонијата Дрисла.

4.2.4 Растителен и животински свет

Природата и биолошката разновидност го опфаќаат богатството на живиот свет и разновидните модели што истата ги оформува и секогаш биле под можни влијанија на активностите на човекот, особено преку активности на економските сектори. Нивното постоење е резултат на милијарди години еволуција, што самото по себе ја нагласува потребата за нивна континуирана заштита.

На територијата на град Скопје се наоѓаат парк - шумата Водно и карактеристичниот пејзаж Матка, како карактеристични и значајни за обезбедување на чист воздух, естетска и спортско-рекреативна улога.

Негативното влијание може да биде директно и индиректно. Од директните најзначајните негативни ефекти за стабилноста на екосистемите и деградацијата на биодиверзитетот вклучуваат губење, модификација и фрагментација на живеалиштата и прекумерното искористување на биолошките ресурси (лов, риболов, тргување со лековити и ароматични растенија, полжави, желки, печурки, и др.).

Негативното влијание на економските сектори во општина Карпош врз природата и биодиверзитетот е незначително, земајќи го во предвид и обемот на активности на самите сектори. Меѓутоа интензивната урбанизација доведува до намалување на зелните површини, што како последица предизвикува нарушување на климатските карактеристики и исчезнување на загрозените видови.

Во општината Карпош има активности во индустрискиот сектор, но нивното влијание врз природата и биодиверзитетот е во рамките на законски дозволени граници. Единствена опасност во оваа насока е непланско проширување на индустриски активности.

Делот 2 од Градски Парк, со површина од 290.385 м² припаѓа на општина Карпош. Евидентирани се 1.286 зимзелени дрвја, 4.971 листопадни

дрвја, 6.288 листопадни грмушки и 2.958 зимзелени грмушки. Реонот на градскиот парк се карактеризира со посебно ретки и квалитетни насади, од кои посебно се издвојуваат гинко билоба (*Ginkgo biloba*) и џиновска секвоја (*Sequoiadendron giganteum*).

4.2.5 Бучава

Во овој регион изворите на создавање на бучава не се од таков вид да овој проблем во животната средина претставува значителна закана за здравјето на луѓето.

Проблемот на бучавата на просторот на општината не е изразито присутен.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај;
- Производни и деловни процеси;
- Бучава од ентериерно потекло (стамбени згради, трговско деловни центри и сл).

Бучавата не претставува сериозен проблем во општината.

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со животната средина во општина Карпош и предметниот опфат, беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со животната средина за општина Карпош и земајќи го во предвид Локалниот еколошки акционен план за животна средина каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Елементи на СОЖС

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратегиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со

цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС.

На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфтен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од постоење на интензивна емисија од употреба на дрва како агенс за затоплување, зголемен сообраќај Не користење на обновливи извори на енергија	x
Вода	Нарушен квалитет на подземните води од постоење на септички јами Недоволно планирање на промените во намената на земјиштето	x x
Отпад	Постоење на диви депонии	x
Почва	Нарушен квалитет на почвата како резултат за исталожување на аероседименти Деградација на почвите	x x
Предел	Деградирани предели	x
Население	Појава на миграција Невработеност	x x
Климатски фактори	Користење на огревно дрво за затоплување	x
	Не користење на обновливи извори на енергија	x

Сегашните проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

При реализација на Планскиот документ за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош се разгледува опцијата без да се спроведе планска активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај доколку овој план не се спроведе, се очекуваат следниве последици:

- Појава на некомпатибилни дејности;
- Земјиштето и понатаму ќе остане земјиште со помала економска вредност;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Интензивно загадување со отпадни материи (цврст, комунален и други видови отпад) и постоење на диви депонии;
- Интензивно загадување на подземните води и почвата;
- Нема услови за создавање на поволен економски амбиент за одржлив економски и еколошки развој на подрачјето - регионот;
- Намалени приходи во буџетот;
- Отсуство на инвестициони вложувања;
- Нарушено здравје на населението;
- Зголемени социјални трошоци;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на економската миграција;
- Намален животен стандард и
- Не се создаваат услови за економски и одржлив развој.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат и општината.

Од особено значење за изготвување на Стратегиската оцена, а воедно и стандардна постапка е да се изанализира варијантата, односно опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала во првобитната состојба. Во тој случај се очекува дека фактичката состојба на теренот воопшто нема да се промени и економската пасивност ќе продолжи.

Овие аспекти се земаат со цел да се изнајде најповолното решение кое ќе придонесе за заштитата на животната средина и здравјето на човекот.

Со изработката на планските решенија просторот добива нова можност за урбанистичка разработка и реализација.

При подготовката на планското решение е разгледувана алтернативата за неспроведување на планското решение со што состојбата во животната средина би останала под влијание само на природните фактори. Во овој случај се очекува моменталната состојба на теренот воопшто да не се промени, а економската пасивност и понатаму да продолжи.

Во случај на нереализирање на планските решенија на анализираното подрачје се очекува:

- Постојниот социјално-економски статус на населението во поширокото подрачје и понатаму да стагнира;
- Трендот на миграција на населението кон поразвиените урбани центри и понатаму да продолжи;
- Намалување на вредноста на земјиштето;
- Узурпација на просторот со дивоградби и други неплански и некомпатибилни содржини, а со тоа и деградација на пределската разновидност на подрачјето;
- Непланско и неорганизирано уредување на просторот со што негативно ќе се одрази врз медиумите во животната средина.

Реализирањето на планските решенија со избраната намена во просторот ќе овозможи искористување на поволната географска положба на локацијата, искористување на поволните микроклиматски услови и добрата поставеност во однос на сообраќајната поврзаност со околните населени места, зголемување на атрактивноста на просторот преку изградба на содржини кои се вклопуваат во пределот и подобрување на стопанството и квалитетот на живот на локалното население.

Активирањето на овој простор ќе овозможи одржлив развој на повеќе дејности, кои ќе продуцираат економски ефекти во останатите дејности непосредно поврзани со изработката и ефектуирањето на урбанистички

решенија и тоа: проектирањето, градежништвото, комуналните дејности, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, јавните функции и др.

Непосредниот ефект кој ќе произлезе со реализацијата на предложениот Урбанистички проект ќе се рефлектира врз зголемено ангажирање на расположливата работна сила преку нови вработувања во дејностите предвидени со планските содржини, односно позитивен кумулативен ефект врз социо - економската компонента и одржлива и интегрирана заштита на животната средина, што се одсликува преку:

- Социјална, економска и просторна кохезија во рамки на регионот, со оптимално користење на неговите специфични особености;
- Реализација на целите за заштита на животна средина релевантни за планскиот документ, преку примена на мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај;
- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси преку нивно одржливо користење, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово селектирање и повторно искористување и отстранување на прифатлив начин согласно законските решенија;
- Рамномерен и одржлив просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на компонентите на биолошката и пределската разновидност и
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

Треба да се има во предвид, дека целите на планскиот документ за одржлив економски развој со своите пропратни содржини и неопходната инфраструктура, во еден дел може да биде во конфликт со животната средина и тоа би било изразено преку краткорочни негативни влијанија во фазата на изградба (аерозагадување, бучава, создавање на отпад) и долгорочно трајна промена на дел од пределските карактеристики. Поради ова, во Урбанистички проект се предложени мерки за заштита на медиумите од емисија на отпадни материи, од емисија на бучава, генерирање на отпад, различни непогоди и хаварии. Исто така, како составен дел на Извештајот за Стратегиска оцена се презентирани дополнителни мерки за спречување,

намалување или ублажување на негативните влијанија врз животната средина од реализацијата на целите на планскиот документ.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Појавите кој како претпоставка може да се јават од имплементацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош, може да се анализираат од негативен и позитивен аспект. Извештајот за Стратегиска оцена ги зема во предвид влијанијата врз сите медиуми на животната средина, биолошката разновидност, природата, пределот, културното наследство, луѓето како и влијанијата врз социо-економските можности во општина Карпош.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оцена на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оцена на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кој вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Иницијативата на создавање на нестопански капацитети ќе има позитивно влијание и ќе претставува движечка сила за побрз и порамномерен одржлив развој. Тоа ќе влијае посредно и на вкупниот одржлив општествено-економски и урбан развој во регионот, односно пошироката околина. Проектот ќе има позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно опкружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и негово одржливо користење и се разбира економски ефекти манифестирани преку отварање на нови работни

места, едуцирање на нови квалитетни стручни кадри, неопходни во процесот на создавање на нова работна сила и нејзино вклучување во економскиот и општествен живот, како на локално, така и на регионално и на национално ниво. Тоа е важно со земање во предвид дека во општината Карпош на чиј простор се наоѓа предметната локација, претставува расположива работна сила, што е значаен потенцијал за идниот развој на овој крај.

Реализацијата на предвидената содржина од планскиот опфат, не само што ќе влијае врз намалување на економската миграција на локалното население, туку ќе претставува и позитивен стимул за демографскиот развој, како и зголемување на наталитетот на долгорочна основа. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето, како и привлекување на нови инвестиции од страна на бизнис секторот, односно на создавање на поволен и одржлив економски амбиент.

Инвестиционите вложувања за реализација на предвидените плански содржини ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живот во непосредната околина.

Влијание врз човековото здравје

Заради намената на објектот не се очекува истиот да предизвика негативни влијанија врз здравјето на локалното население. Во однос на влијанието врз човековото здравје не се очекуваат влијанија имајќи ја, пред се во предвид намената. Можни влијанија би имало само во период на изградбата за што ќе се предвидат посебни мерки во понатамошните документи за влијание врз животната средина.

Со имплементацијата на планот може да се предизвикаат незначителни влијанија врз здравјето на луѓето (бучава и вибрации).

Емисијата на прашина и издувни гасови од моторните возила може да се покачат поради евентуално изведување на градежни активности.

Обезбедувањето на парковско и заштитно зеленило и останато хортикултурно уредување на просторот ќе биде во функција на подобрување на здравјето на луѓето. При изградбата и во зависност од типот на објектот да се применуваат пропишаните стандарди согласно Европските Директиви и меѓународната законска регулатива.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина од различни аспекти на медиумите на животната средина што е и законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на проектот ќе има позитивно влијание врз социо-економските развој на општината, отварање на нови работни места,

зголемување на стапката на економски раст, стимулирање на развојот на останатите дејности, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата, начинот на живеење и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и уреденост на просторот, подобрување на начинот на живеење.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со Проектот, не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух. Одредени краткорочни влијанија врз квалитетот на воздухот се очекуваат во време на градба - изведбата на земјени и градежни работи при што се очекува појава на прашина, како фугитивна емисија на најситни честички на прашина и песок.

Во време на градежната фаза треба да се очекуваат, пред се:

- Повремено загадување на воздухот од местата на изведба на градежните активности, од градежните материјали кои ќе се користат и од видот на транспортот на градежните материјали;
- Целата градежна механизација за време на подготовката на теренот ќе има негативно влијание врз квалитетот на воздухот;
- Главен загадувач на воздухот за време на градежните активности ќе биде прашината предизвикана од копање, набивање на тлото, односно земјените работи.

Евентуалните влијанија од овој вид ќе бидат детално анализирани при изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина од сите аспекти на животната средина, како би се оствариле поволни услови за подобрување на квалитетот на живеењето, животната и работната средина, што е и законска обврска, која треба да се реализира во фазата на добивање на одобрението за градба.

Влијание врз климатски промени

Со реализацијата на овој план не се очекува да предизвика промени на микроклимата или нарушување на квалитетот на воздухот во поширокиот регион. Ваквиот тип на објекти не спаѓа во групата на големи загадувачи на животната средина. Имајќи ја во предвид намената на класи за овој плански опфат не се очекуваат големи согорувачки процеси (освен употребата на котли со мали капацитети кои би се користеле сезонски за греење или со помош на електрична енергија-инвертор клима уреди). Дополнителното утврдување на можностите за користење на обновливи извори на енергија за затоплување на капацитетот во зимскиот период е избор на уште поповолна алтернатива за индиректно намалување на емисиите на CO₂ во животната средина, кои би можеле да влијаат на микроклимата во поширокото опкружување. Искористувањето на соларната енергија како извор на

енергија оди во прилог на намалување на влијанијата на климатските промени.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во фаза на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремување на планскиот опфат и изградба на инфраструктурната мрежа треба да се очекува зголемена бучава.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат мерките дефинирани согласно Стратегиската оценка на влијанијата врз животната средина од секоја посебна активност ќе се намалат очекуваните ефекти од зголемена бучава и ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание врз квалитетот на водите

Идентификувани извори на емисии на отпадни води во опфатот се санитарните отпадни води. Ако неправилно се управува со истите може негативно да влијаат врз површинските и подземните води и да го загорзат квалитетот на околното земјиште. Планските решенија за комуналната инфраструктурна мрежа и одведувањето на фекалните и атмосферските води од објектот треба да овозможат контролирано испуштање на истите. Нарушувањето на квалитетот на водите може да биде и резултат на неправилно управување со отпадот кој ќе се создава во периодот на користење на услугите од објектите, заради што се препорачува интегрирано управување со истиот.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на водите ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска и во таа насока ќе се предвидат посебни мерки согласно законската регулатива.

Влијание врз почвата

Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветна имплементација на проектот, генерираниот отпад, издувните гасови од превозните средства и сл.

Значајни влијанија врз почвата не се очекуваат, бидејќи во Планот за изградба се предвидени мерки и решенија за комуналната инфраструктурна мрежа, управување со отпадните води и отпадот кој ќе се генерира во локацијата. Влијанија врз почвата исто така, се очекуваат при активностите околу расчистување на теренот со вегетација.

Евентуални влијанија врз почвата може да се очекуваат во случај на несоодветно управување и ракување со отпадните масла и отпадните води. Во планската документација се предвидени активности за правилно управување со отпадните води.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на почвата ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз пределот

Изградбата на објектот и инфраструктурата може да предизвика евентуални влијанија врз пределот како резултат на ископувањето на земјиштето и депонирањето на вишокот земја на несоодветни локации. Но, овие влијанија се очекува да се третираат како негативни влијанија со ограничен интензитет и времетраење.

Влијанијата на пределот на локацијата може да бидат значителни доколку се влијае неконтролирано и несоодветно одржување на просторот во и надвор од локацијата на опфатот. При одвивање на градежните активности може да се предизвикаат негативни влијанија предизвикани како резултат на ископувањето на земјиштето и депонирањето на вишокот земја на несоодветни локации. Ваквите влијанија се очекува да се третираат како негативни влијанија, но истите би биле со ограничен интензитет и времетраење.

При изборот на вегетацијата да се даде приоритет на видовите (автохтони) со висок биоаккумулативен капацитет за загадувачки материи.

Реализацијата на овој план би требало да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на одржливо користење, повисока организација, инфраструктурна опременост, повисок квалитет на услугите во окружувањето, како и уреденост на просторот сето тоа базирано врз принципите на одржлив развој како и максимално почитување и вградување на нормативите и стандарди за заштита на животната средина.

Со овој план не се очекуваат значителни влијанија врз пределот на локацијата и пошироката околина.

Влијание врз културното наследство

Културното наследство на регионот е симбиоза на непроценливи материјални и духовни вредности во една урбанистичко-архитектонска целина сочинувајќи нераскинливо единство на традиционални и уметнички вредности и книжевни, документациони фондови, почнувајќи од праисторијата до денес.

Доколку при реализација на земјаните активности на терен се најде на археолошко наоѓалиште, треба да се постапи согласно одредбите од член 65 од Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, предметниот простор со намена трговски згради и стоковни куќи, КО Бардовци, општина Карпош, нема регистрано ниту евидентирано природно наследство.

Поцелосна анализа од сите аспекти на евентуалните влијанија врз биодиверзитетот ќе бидат предмет на посебни студии или елаборати согласно Законот.

Влијание врз материјалните добра

Имплементацијата на проектот ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето. Во споредба со постојната изградена површина се гледа дека во планското решение имаме поголема искористеност на земјиштето со што се добива повеќе комуналии за општината, а со уредувањето на комуналниот систем ќе се овозможи поголем квалитет, односно повисок стандард на живеење за жителите во непосредната околина и пошироко. Обемот и динамиката на планското решение ќе го дефинира општината според интересот и можностите за финансирање.

Влијание по однос на генерирање на отпад

Кога се работи за проблемот на загадување на животната средина неизбежен е податокот дека цврстиот комунален отпад претставува директен загадувач на животната средина и затоа треба да му се даде едно од приоритетните места за негово решавање. Со правилен пристап и изнаоѓање на соодветни технички решенија за собирање, изнесување и третирање на цврстиот комунален отпад ќе се подобрат општите услови за живеење, истовремено директно ќе влијае на заштитата на животната средина.

Еколошките проблеми кои се наметнати од несоодветното третирање на отпадот се од висок ризик бидејќи влијаат врз самото население посебно врз младата популација, нивното здравје, животната средина и општиот прогрес.

Се препорачува сите овие активности да бидат опфатени со изработката на студиите или елаборатите согласно Законот.

При реализација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош, за очекување е генерирање на градежен и земјен отпад. Со планскиот документ предвидено е отпадот при градбата соодветно да се собира и превзема, а дел од него да се искористи во тампонирање на пристапните делови и покривање на ископите.

Примарната селекција на отпадот треба да се предвиди како континуирана активност по пуштањето во функција локалитетот.

Се препорачува сите овие активности да бидат опфатени со изработката на Студиите или Елаборатите согласно Законот.

Влијание од пожар

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на овој плански опфат е појава на пожар, елементарни непогоди и други хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно објектот да е лоциран така да е пристапен за пожарните возила, а ширината на пристапот не смее да биде помала од пропишаниот со што ќе се овозможува лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со Студиите или Елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на инвестицијата.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Заштитата и унапредувањето на животната средина е темелна вредност на Уставот на Република Македонија (член 8) и е регулирана со Законот за животна средина, како и останатите закони и подзаконски акти кои се наведени во овој Извештај. Овој Извештај, кој се базира на релевантните податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторски студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет, предвидува и мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската документација, а кои е потребно да се испочитуваат во текот на подготовката на планската документација.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот;
- Озеленување на дворните површини;
- Зачувување на амбиенталните, естетските и рекреативните потенцијали на просторот;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Соодветен третман на отпадните води;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на озеленувањето да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците и објектите за да го спречат негативното влијание на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната и животната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

За заштита на површинските и подземните води од загадување со отпадни води потребно е стриктно спроведување на принципот на заштита на квалитетот на водите на самите изворишта на загадување преку:

- Изградба на сепарациски канализациски систем;
- Фекалната канализациона мрежа не постои и затоа е испланирана водонепропусна септичка јама. Отпадните води пред да бидат

испуштени, ќе бидат подложени на третман во пречистителна станица поставена во југо-источниот дел од проектниот опфат. Се до реализација на планираната канализациона мрежа кое е во непосредна близина се планира на истата да се приклучи и канализационата инсталацијата од предметниот опфат.

- Проектијата на атмосферската канализација, предвидува сепаратен канализационен систем за одвод на атмосферски отпадни води, кој ќе се состои од посебни канали. Атмосферската канализација ќе ги евакуира отпадните атмосферски води од кровните површини на објектите, од површините на улиците, зелените површини и се одведуваат до најблискиот реципиент.

Во зоната на бунарот за снабдување со вода се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад, испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. Бидејќи водоснабдувањето ќе се врши од подземен бунар, пред изведбата на истиот потребно е да се направат хидрогеолошки истражни и пробно експлоатациони работи со кои ќе се утврди издашноста и капацитетот. Исто така, да се направат и испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Градот Скопје и околните населени места се водоснабдуваат од изворот Рашче и бунарите Нерези-Лепенец.

Бунарското подрачје Нерези-Лепенец го зафаќа поширокото подрачје на вливот на река Лепенец во река Вардар. Овој изворник за градот Скопје и населените места во регионот е од посебно значење поради големото расположливо водно количество (околу 1/3 од вкупните сегашни потреби), квалитетот на водата, близината на потрошувачите и можноста за делумна замена на изворот Рашче во случај на природна или техничка катастрофа на зафатот и на цевоводите.

Врз основа на правците на движење на подземните води одредени се заштитни зони и режими на заштита во зоните (Одлука за утврдување на границите на заштитаните зони на бунарското подрачје Нерези-Лепенец, сл. Гласник бр. 14/99:

Просторот кој е наменет за трговски згради и стоковни куќи, КО Бардовци, општина Карпош се наоѓа во третата заштитна зона на бунарите Нерези-Лепенец. Во третата заштитан зона се забранува:

- Експлоатација на шљунак, песок, камен и користење на земјиштето на начин и обем со кој се загрозуваат природните вредности, квалитетот, квантитетот и режимот на површинските и подземните води;
- Директно испуштање на отпадни води во отворени водотеци;

- Депонирање и исфрлање на отпадни материи ис мет надвор од организирани, обезбедени и контролирани депонии;
- Испуштање масла, киселини и други штетни, опасни и радиоактивни материи;
- Испуштање на отпадни води во отворени корита се дозволува после нивно пречистување спрема критериумите за водотеци од II класа на профилот на испуштањето;
- Во сите заштитин зони на бунарското подрачје се забранува изградба на хидротехнички објекти и постројки со кои може да се врши одземање на водите од сливното подрачје или трајно менување на режимот на течењето на површинските и подземните води.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор***

Имплементацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на демографскиот развој и затоа не се предвидуваат мерки за заштита.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје***

Интегралната реализација на предложените мерки во сите фази на инвестициониот циклус е во насока на намалување на можните негативни влијанија врз животната средина кои може на директен или индиректен начин да се рефлектираат врз здравјето на луѓето. Цврстиот отпад што би се јавил во рамките на планираниот опфат е потенцијална опасност. Затоа се предлага (интегрирано управување), организирано собирање и транспортирање до местото наменето за отпад. Канализационата отпадна вода и отпадните води потребно е да се третираат пред да се испуштат.

Доследното спроведување на планските решенија, ќе доведе до директна заштита на човековото здравје. Примената на сите мерки ќе овозможи елиминирање на евентуалните негативни влијанија врз животната средина кои може да се рефлектираат на директен или индиректен начин врз здравјето на човекот.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба***

Реализацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на социо-економската состојба на населението, ќе го подобри квалитетот на живеењето и ќе го зголеми стандардот на населението. Со планско уредување на просторот и реализација на предвидените плански решенија ќе се зголеми економската вредност на земјиштето и во негова непосредна околина, ќе се создадат услови за искористување на расположивата работната сила, економски раст и добросостојба на локалното население.

- Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух

Воздухот е еден од основните елементи за чиста и здрава животна средина, па за негов квалитет неопходно е сите загадувачи, односно сите објекти кои испуштаат штетни материи да користат уреди за пречистување.

Воздухот е еден од основните елементи за чиста и здрава животна средина и неопходно е при проектирање и реализација на објектите да се применат и имплементираат современи технологии и најдобри достапни техники кои го заштитуваат воздухот од загадување.

За намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух од имплементацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош, се препорачува користење на обновливи извори на енергија, како енергетски ресурси и предвидување на зелени површини на соодветни слободни површини, хортикултурно уредување на просторот, што индиректно ќе влијае на реализација на целите и приоритетите одредени според Националниот план за заштита на амбиентен воздух во Република Македонија, според кој треба да се обезбеди преземање на мерки за намалување на емисиите од определени стационарни извори на загадување и усвојување на неопходни мерки и активности за минимизирање и целосно отстранување на негативните ефекти врз квалитетот на амбиентниот воздух.

За намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух од имплементацијата на Урбанистички проект се предлагаат следните мерки:

- Користење на обновливи извори на енергија како енергетски ресурси кои што се во директна насока на подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух;
- Користење на современи транспортни средства и механизација при вршење на градежните работи, согласно стандардите на ЕУ;
- Избегнување на користењето на дрвата и фосилните горива како енергетски ресурс;
- Користење на електрична енергија како енергенс за затоплување при што нема да има никакви загадувачки емисии или создавање можност за искористување на обновливи извори на енергија;
- Подигање на зелени зони на ниско и високо зеленило околу граничната линија на планскиот опфат;
- При планирањето и изградбата на објектот приоритет да се дава на најдобро достапните техники и инсталации;
- За подобрување на квалитетот на воздухот во опфатот, на сите слободни површини да се предвидат зелени површини, односно да се предвиди формирање на појаси со заштитно зеленило, ниско и средно, со долг вегетациски период се со цел нивно функционално развивање како и додатно намалување на евентуалното аерозагадувањето.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатскиот промен

Реализацијата на оваа содржина нема да има значителни импликации врз микроклимата на анализираното подрачје.

Предвиденото озеленување на просторот треба да се изведува плански со претходна анализа на изборот на вегетација, со цел да се придонесе кон намалување на присутните загадувачки материи во воздухот, кои се очекуваат заради зголемената концентрација на возила околу опфатот. Дополнително, видот на дрвјата може да придонесе за намалување на околната температура на воздухот, а со тоа да го ублажи влијанието на високите температури во летниот период.

- Мерки за намалување од зголемена бучава

Во насока на минимизирање на бучавата во периодот на градба, се препорачува употреба на современа механизација и запазување на дозволените нивоа на бучава.

Потребно е да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина.

Мерки кои се предвидуваат за спречување и намалување на бучавата во фаза на изведба се:

- Објавување на план на отпочнување и завршување на работите;
- Изведба на работите во тек на дневни часови и намалување на можноста за вознемиреност од бучава (од 07.00-17.00 часот);
- Користење на нови и технички исправни машини, кои предизвикуваат помало ниво на бучава;
- Изведба на заштитни зелени појаси и хортикултурни садници во границите на планскиот опфат за намалување на нивото на бучава.

Доколку во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика значителни вибрации освен во периодот на изградба, поради што нема да се воведат некои посебни мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Својствата на почвата индиректно влијаат, како на квалитетот на почвата, така и на квалитетот на подземните води, затоа е потребно да се предвидат соодветни мерки за спречување и намалување на влијанијата врз почвата.

Во време на градежните активности потребно е контролирано и внимателно отстранување на површинскиот слој од почвата, да не се вршат поголеми ископи од планираните, како и вишокот на земја да се искористи повторно.

Градежниот шут ако може да се употреби за тампонирање, а во случај да треба да се отстрани, истиот да се собере, транспортира и одложи на за таа цел посебно место на депонија.

Во оперативната фаза треба да се забрани фрлање и неконтролирано одлагање на отпад.

При реализација на предвидените активности на терен да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности.

Со доследно спроведување на законските обврски на инвеститорот ќе се спречи било какво загадување на почвата во самиот опфат и надвор од него.

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Основен услов за намалување на влијанијата врз флората и фауната се примената на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпадот, бучавата, почвата, воздухот и сл. На просторот за изработка на планот нема евидентирано природно наследство. Доколку при изработката на планот или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природното наследство кои можат да бидат загрозувани со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се превземат следните мерки на заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на објектите прогласени и предложени како природно наследство;
- Во подрачјата и зоните со строга заштита да се дозволат само научно-истражувачки активности;
- На местата со карактер на природно наследство дозволено е користење на растителни и животински видови само во санитарно-здравствени цели со специјална дозвола од надлежен орган;
- На подрачјата кои се предложени за заштита како природно наследство, изградбата и уредувањето до прогласувањето на истите мора да се врши само со специјална дозвола од надлежен орган;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејсаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и превземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветните институции во окружувањето.

Доколку при изработка на планската документација од пониско ниво се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое може да биде

загрозено со реализација на планот, потребно е да се превземат мерки за заштита согласно со Закон за заштита на природата.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Предвидените активности во планската документација ќе бидат во насока на зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Планската реализација со обезбедување на заштитни појаси со високо и ниско зеленило само ќе го надополни пределот во позитивна смисла.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Имплементацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош, има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Согласно Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) се уредуваат видовите, категориите, идентификацијата, начинот на ставање под заштита и другите инструменти за заштита и користењето на културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правата на сопственост на културното наследство во јавен интерес.

Во текот на реализација на предвидената површина од овој проект, доколку се најде на археолошки остатоци заради превземање на заштитни мерки, потребно е да се информираат службите надлежни за заштита на културно-историското наследство кои ќе пропишат посебни услови и режим за нивна заштита. При изработка на планска документација од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдениот локалитет со културно наследство и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижно културно наследство:

- Задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработка на просторните и на урбанистичките планови од пониско ниво заради обезбедување на плански услови за нивна заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите и во вкупниот развој на државата;
- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација и уредување на контактниот, околниот споменичен простор заради

зачувување на нивната културно-историска димензија и соодветна презентација;

- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштита на недвижното културно наследство.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Со планската документација треба да биде предвидено селектирање на отпадот и разгледување на алтернативните можности за рециклирање со помош на лиценцирани компании на истиот заради негова повеќекратна употреба пред истиот да биде одложен на депонија. За собирање на цврстиот отпад треба да се постават контејнери за отпад, да се определат пунктови за собирање на отпадот и поплочени места за поставување на контејнерите. Останатиот отпад, организирано ќе се собира и ќе се одложува на депонија. По завршувањето на активностите шутот треба да биде уредно одложен на депонија.

Согласно Законот за управување со отпад („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21), создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. Создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.

По завршувањето на градежните активности потребно е да се процени можноста за повторно искористување на отстранетата почва од теренот при изведување на земјаните работи, а со цел да се избегнат дополнителните економски трошоци заради потребата од нејзина дислокација. Исто така, по завршување на градежните активности потребно е да се обезбеди вегетациски покривач на почвата околу новоизградената содржина.

Во оперативната фаза на планираните објекти, градежниот отпад да се собира, селектира и истиот што ќе нема употребна вредност да се презема од страна на јавното комунално претпријатие или овластено правно лице.

- При управување со отпадот по претходно извршената селекција, отпадот треба да биде селектиран;
- Цврстиот отпад да се собира во контејнери, кои потоа јавното комунално претпријатие ги подига, транспортира и го депонира отпадот;
- Трајното депонирање или одлагање на отпадот во планираниот опфат или надвор од поставената урбана опрема за одлагање да биде најстрого забрането.

Овие мерки ќе овозможат спречување на загадувањето на почвата и на водите, а со тоа и заштита на животната и работната средина воопшто.

Неопасниот отпад (отпад од пакување, мешан комунален отпад), кој се создава од функционирање на објектот треба да се селектира и одлага во за таа цел определени контејнери, кои ќе ги подигаат и транспортираат лиценцирани компании со валидни дозволи за постапување со неопасен отпад и негова понатамошна постапка.

Превземањето и транспортирањето на неопасниот отпад треба да биде регулирано со договор и да биде следено со транспортен документ.

- Мерки за намалување на влијанијата врз површинските и подземните води

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, шумарството, транспортот и врските, локалниот и регионалниот развој, индустријата, енергетиката, заштитата на живиот свет, здравството, и економијата и друго за период од 30 години. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш предвид при планирањето за нејзино искористување.

Стратегијата за користење и развој на водостопанството е условена од фактот дека Република Северна Македонија е земја сиромашна со вода, поради што водата треба рационално да се користи и троши. Во развојот на водостопанството и водостопанската инфраструктура мора да се запази концептот на одржлив развој, кој е насочен кон рационално користење на природното богатство на земјата, а со тоа и подобрување на квалитетот на живеење.

При изведбата на градежните зафати и во функционирањето на објектот потребно е да се превземат сите неопходни техничко заштитни мерки за да не дојде до нарушување на животната средина. Секој субјект е должен во текот на своите активности да превзема мерки, со кои ќе се спречи загадувањето на водите и да избегнува активности, кои би предизвикале ризици и негативни ефекти врз животната средина.

При планирањето потребно е да се има во предвид следното:

- При реализација на предвидените активности на терен да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем, со кој би се загрозиле неговите природни вредности, квалитетот и количината и режимот на површинските и подземните води;
- Потенцијалната ерозија на земјиштето треба да се спречи, со што е можно побрзо завршување на земјаните работи и ископувања и засадување на соодветна вегетација. Мерките за контрола на ерозивните процеси за време на изградбата вклучуваат и соодветно оградување на нагибите.

Фекалната и комунална отпадна вода од работниците, кои ќе ги извршуваат своите работни обврски се до целосна изградба на објектот, да се зафаќаат во мобилни тоалети, кои постојано ќе се одржуваат.

Друг вид на отпадна вода не се очекува да се создава.

При пуштањето во функција и редовната работа на објектот испуштањето на отпадни води да се решава со водонепропусна септичка јама и третман на истите се до поврзување во канализациона мрежа.

Доколку, во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита на квалитетот на водите (површински и подземни), истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во оперативната фаза.

- Мерки за заштитата и спасување

Системот за заштита и спасување се остварува преку:

- Набљудување, откривање, следење и проучување на можните опасности;
- Ублажување и спречување на настанувањето на можните опасности;
- Известување и предупредување за можните опасности и давање упатства за заштита, спасување и помош;
- Едукација и оспособување за заштита, спасување и помош;
- Организирање на човечкиот потенцијал за заштита и спасување и воспоставување и одржување на другите форми на подготвеност за заштита, спасување и помош;
- Самозаштита, самопомош и заемна помош;
- Мобилизација и активирање на силите и средствата за заштита и спасување;
- Одредување и изведување на заштитните мерки;
- Спасување и помош;
- Отстранување на последиците од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, до обезбедување на основните услови за живот;
- Надзор на спроведувањето на заштитата и спасувањето;
- Давање на помош на подрачјата кои претрпеле штети од поголеми размери од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, а кои искажале потреба за тоа и
- Примање помош од други држави.

Заради, организирано спроведување на заштитата и спасувањето, учесниците во системот за заштита и спасување, донесуваат План за заштита и спасување од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи. Планот се изработува врз основа на Процена на загрозеност од природни непогоди, епизоотии и епифитотии и други несреќи. Планот за заштита и спасување содржи превентивни и оперативни мерки, активности и постапки за заштита и спасување. Планот го донесува Советот на Општината.

Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат:

- При планирањето и уредувањето на просторот и населбите;
- Во проектите за градби и технолошки процеси наменети за складирање, производство и употреба на опасни материи, нафта и нејзините деривати, енергетски гасови, јавниот сообраќај, црна и обоена металургија, како и за јавна, административна, културна и туристичко-угостителска дејност и
- При изградба на објекти и инфраструктурна мрежа.

Во функција на уредувањето на просторот задолжително треба да се обезбеди:

- Изградба на објекти отпорни на сеизмички дејства;
- Регулација на водотеците и изградба на систем на одбрамбени насипи;
- Изградба на снеготешитни појаси и пошумување на голините;
- Обезбедување на противпожарна заштита;
- Изградба на градби за заштита и
- Изградба на потребни објекти и инфраструктурна мрежа.

- Мерки за заштита од пожар

Превентивните мерки за заштита и спасување од пожар, експлозии и опасни материи се активности, кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирање и изградба на објектите, а се пропишани согласно Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Инвеститорот во проектната документација за изградба на градби, должен е да изготви посебен елаборат за заштита од пожар, експлозии и опасни материи и да прибави согласност за застапеност на мерките за заштита од пожар, експлозии и опасни материи.

Организацијата и спроведувањето на заштитата и спасувањето од пожар, која се остварува во рамките на системот за заштита и спасување се уредува со Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04), Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари („Сл. Весник на РМ” бр. 98/05) и Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат, во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Скопје. Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови, кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожарите. Затоа потребно е планираната сообраќајна инфраструктура со хоризонталните и вертикалните

елементи на коловозот да овозможи непречена интервенција на противпожарните возила, доводната мрежа на вода да е со капацитет кој овозможува напојување на надворешната хидрантска мрежа околу градбата, во согласност со ПП норми и стандарди, водењето на другата инфраструктура да е во инфраструктурни коридори, подземно поставени на дозволени безбедносни меѓусебни растојание, кое ќе се дефинира со основните проекти.

Громобранската инсталација да се реши согласно Правилникот за МК стандарди за заштита на објекти од атмосферски празнења („Сл. Весник на РМ” бр. 101/06). Во планирањето да се предвиди изработка на класична громобранска инсталација за заштита на објектите од електрични празнења.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Заштитата од урнатини, како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирањето на просторот. Според постојните анализи и добиените резултати за сеизмичност на месното подрачје, а согласно очекуваните дејствија на земјотреси во иднина, основен степен на сеизмички интензитет во подрачјето изнесува 8° по МЦС.

Дефинирањето на сеизмичката опасност, всушност претставува дефинирање на економско-технички критериуми за прифатливо ниво на безбеденост на градежната конструкција за различни материјали на објектот.

За да се избегне сеизмичката опасност потребно е градбата да се гради, според параметрите и критериумите за сеизмичка градба.

Во случај на можни разурнувања било од земјотрес или од воздушен воен удар, планираното решение на уличната мрежа треба да обезбедува:

- брза и непречена евакуација на луѓето (отстранување на тесните грла);
- брз пристап на екипите за спасување и нивните специјални возила;
- непречена интервенција;
- штетите да се сведат на минимум и
- брза санација на последиците.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оцена на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот, рециклирање и негова повторна употреба;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош, особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на проектот и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозени потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот и квантитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;
- Следење на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на влијанијата. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите.

Цел на Стратегиската оценка е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Постапката за изготвување на Деталниот урбанистички план за Централниот градски парк, делот кој припаѓа на Општината Карпош е покрената на иницијатива на приватен инвеститор.

Урбанистичкиот проект е изработен согласно член 62 Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 32/20), Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 225/20) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21 и 104/22), Законот за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18) како и со другата релевантна законска и подзаконска регулатива.

Просторот кој е предмет на изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план се наоѓа на територијата на Општина Карпош. Во границата на опфат влегуваат катастарските парцели КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош и во тие граници зафаќа површина од 15230 м² или 1,50 ха, додека пак формираната градежна парцела е со површина од 1,5 ха.

Предметниот Проектен опфат ги зафаќа катастарските парцели: КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош. Предмет на изработка ќе биде оформување на нова градежна парцела согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање, одредување на катноста на градбата, површината за градба, компатибилните намени и сообраќајните пристапи, согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање за ваков тип на објекти до оформената градежна парцела, со тоа што на дел од КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош, се формира градежна парцела ГП 1 која изнесува 12353 м² или 1,24 ха, а

остатокот е во рамки на заштитен појас на дефиниран со регулациона линија од ГУП во однос на градска магистрала.

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план се наоѓа на територијата на Општина Карпош. Во границата на опфат влегуваат катастарските парцели КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош е опфатена со Просторниот План на Република Македонија, за проектниот опфат се изготвени Услови за планирање издадени од Агенција за просторно планирање со тех. бр. У43322 од Ноември 2022 година, за кои е добиено Решение од страна на Министерство за животна средина со бр. УП1-15 2289/2022 од 14.12.2022 година

Просторот кој е предмет на разработка на овој Урбанистички проект се наоѓа на терен кој е градежно не изграден.

Согласно добиеното писмо од Агенција за цивилно воздухопловство со бр. 12-8/720 од 13.07.2022 година предметниот опфат / објект се наоѓа во зона на спортскиот аеродром Стенковец, на ссa 1656м јужно од референтната точка на аеродромот, во т.н. хоризонтална рамнина за ограничување на препреки, чија елевација изнесува 363мнв, односно локација каде што се пропишани посебни услови за градба од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Имајќи го во предвид претходното, а согласно член 76 од Законот за воздухопловство, потребно е во наведената документација, заради одржување на безбедноста на воздушниот сообраќај, да се запази/вметне следната одредба:

- Максималната височина на било кој објект или надземна структура во зафатот да не надминува елевација од 363мнв.
- Согласно добиеното писмо од АЕК со бр 1404-2174/2 од 25.07.2022 година на предметниот проектн опфат има податоци за изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи и вградени се во графички дел од овој УП.
- Согласно добиеното писмо од Национални енергетски ресурси (15-2230/2 од 25.07.2022 година) на наведениот проектн опфат нема изградено и не е планирано изградба на гасоводна мрежа.
- Согласно добиеното писмо од ЕВН со бр 10-26/2-451 од 19.07.2022 година на предметниот проектн опфат има ЕЕ објекти во сопственост на ЕВН и се внесени во графичкиот приказ.
- Согласно добиеното писмо од Македонски Телеком АД Скопје со бр 44476 од 18.07.2022 година на предметниот проектн опфат има постојни ТК инсталации и истите се внесени во графичкиот приказ.
- Согласно добиеното писмо од МЕПСО со бр. 11-3992/1 од 15.07.2022 година предметниот проектн опфат не се пресекува со ЕЕ објекти во сопственост на АД МЕПСО.
- Согласно добиено писмо од ЈП Водовод и канализација со бр. 1302-2328/2 од 18.07.2022 година постои хидротехничка инфраструктура во околина на опфатот и истата е внесена во графичкиот приказ.

- Дирекција за заштита и спасување со допис број бр.09-200/2 од 25.07.2022 година има доставено претходни услови кои треба да се вградат во планската документација.
- Согласно добиеното писмо од ЈПДП со бр.10-7111/2 од 21.07.2022 година проектниот опфат не граничи со државен пат кој е во надлежност на ЈПДП.
- Согласно добиеното писмо од А1 Македонија со бр. 11-5117/1 од 15.07.2022 година на предметното подрачје има постојни подземни инсталации и истите се внесени во графичкиот приказ.

За просторот потребно е дооформување и дополна со осовременување на инфраструктурните системи со што потребно е да се постигне повисок стандард во однос на:

- површини;
- квалитет на градба;
- употреба на материјали;
- повисоки естетски вредности;
- соодветна комунална инфраструктура;
- обезбедување на сите сообраќајни услови за проточност и безбедност на сообраќајот и комплексно решавање на сообраќајот во мирување;
- поврзување со сите градски инфраструктурни системи, како и можност од реализација на нови системи.

Урбанистички проект со доследна примена на актуелната законска и подзаконска регулатива, треба да предложи развој што ќе овозможи подобар степен на искористеност на градежното земјиште и можност за планирање на просторот (организација, уредување и изградба на објекти).

Пристапот до локацијата за моторни возила ќе се планира преку постојниот некатегоризиран пат на источната страна на проектниот опфат, преку КП 95/2, КО Бардовци, на север, проектниот опфат се граничи градска магистрала дефинирана согласно ГУП и за истата е соодветно вметнат заштитен појас. Предметниот Проектен опфат ги зафаќа катастарските парцели: КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош.

Површина на проектниот опфат изнесува 15230 м² или 1,50 ха, додека пак формираната градежна парцела е со површина од 12353 м² или 1,24 ха.

Границата на предметниот опфат е со следниве координати:

	Y	X
1	7532671.24	4655634.77
2	7532653.54	4655651
3	7532631.3	4655677.21
4	7532556.49	4655682.18
5	7532547.69	4655683.04
6	7532547.01	4655679.89
7	7532546.84	4655679.91
8	7532534.62	4655628.78
9	7532527.09	4655597.26
10	7532524.58	4655585.87
11	7532522.42	4655574.01
12	7532522.24	4655573.02
13	7532525.74	4655572.72
14	7532578.74	4655567.7
15	7532628.14	4655565.37
16	7532677.87	4655562.54
17	7532680.07	4655575.46
18	7532681.93	4655588.85
19	7532686.53	4655614.14
20	7532685.39	4655616.58

Просторот кој е предмет на разработка на овој Урбанистички проект се наоѓа на терен кој е градежно не изграден.

Предметниот проектен опфат е со површина од 15230 м² (1,50 ха) со намена: НЗ - Неизградено земјиште.

Во градежна парцела ГП 1.1

Б - Комерцијални и деловни намени

Б2.3 - Трговски згради и стоковни куќи

Катност: П/П+2

Максимална висина: Н=12.0ме

Во рамки на објектот, за успешно спроведување на целиот процес на намената Б2.3 - Трговски згради и стоковни куќи дозволени се комплементарни и компатибилни класи на намени согласно Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21 и 104/22) до макс. 40%.

•	Површина на проектен опфат	15230 м ²
•	Површина на градежна парцела	12353 м ²
•	Вкупна површина за градба	4907 м ²
•	Бруто развиена површина за сите објекти	14720 м ²
•	Процент на изграденост во ГП	40 %
•	Коефициент на искористеност во ГП	1,19
•	Зеленило во ГП	21 %
•	Сообраќајни површини во ГП	4861 м ²

До локалитетот кој е предмет на изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3 Ђ Трговски згради и стоковни куќи, на КП 86/1, КП 87, КП 91, КП 88, КП 90, КП 89, КП 92, КП 93, КП 94, КО Бардовци, Општина Карпош, се пристапува преку постоен некатегоризиран пат на источната страна на проектниот опфат, преку КП 95/2, КО Бардовци.

На север, проектниот опфат се граничи градска магистрала дефинирана согласно ГУП и за истата е соодветно вметнат заштитен појас. Сите елементи во хоризонтала се димензионирани според Законот за јавни патишта („Сл. Весник на РМ” бр. 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 39/14, 42/1, 166/14 и 44/15).

Бидејќи опфатот е надвор од границите на ГУП, водоснабдување и одведување на отпадни води треба да се врши преку локален водоснабдителен и канализационен систем. Снабдувањето со санитарна вода и вода за пожарна заштита ќе се врши со вода од сопствен бунар, се до изведба на локална водоводна мрежа. Во рамки на градежната парцела од проектенот опфат се планира изведба на сопствен бунар и потисна пумпа која ќе го напојува резервоарот за вода преку планирана сопствена водоводна мрежа со профил на цефки $\Phi 150$ мм.

Одведувањето на фекалните и отпадните води, до изведба на фекална канализација, од локалитетот ќе се прифаќаат и евакуираат во септичка јама или во најблискиот реципиент. Сите фекални и отпадни води ќе се прифаќаат и евакуираат во септичка јама со капацитет од 3 m^3 поврзан со водонепропусен бунар, лоциран во рамките на градежната парцела, кој треба да се изведе по важечките прописи и стандарди за изградба на соодветните видови објекти. Целокупната фекална и отпадна вода преку планираната каналска мрежа гравитационо ќе се прифаќаат и евакуираат во септичка јама или во најблискиот реципиент. Отпадните води пред да бидат испуштени во реципиент, ќе бидат подложени на третман во пречистителна станица поставена во рамки на проектенот опфат во југо-источниот дел од проектенот опфат. Квалитетот на пречистените отпадни води мора да биде доведен во согласност со критериумите на Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води. Во текот на експлоатацијата да се обезбеди мониторинг на пречистените води пред да бидат испуштени во реципиентот.

Планираната фекална канализација долж пристапниот пат е усогласена со нивелационото решение на уличната мрежа со профили $\Phi 250$ мм.

Проекцијата на атмосферската канализација, предвидува сепаратен канализационен систем за одвод на атмосферски отпадни води, кој ќе се состои од посебни канали. Атмосферската канализација ќе ги евакуира отпадните атмосферски води од кровните површини на објектите, од површините на улиците, зелените површини и се одведуваат до најблискиот реципиент.

Планираната атмосферска канализација е усогласена со нивелационото решение на уличната мрежа со профили $\Phi 300$ мм.

Согласно добиеното писмо од ЕВН постојат инсталации во рамки на проектенот опфат. Предвидена е планирана електрична мрежа која ќе го поврзува објектот/локацијата со постојната електрична инфраструктура и истата треба да е изведена согласно важечките технички стандарди и нормативи за ваков вид на градба. Приклучувањето да биде од страна на стручните служби. Согласно основни проекти Фаза Електрика

потрошувачката ќе изнесува околу 200 KW. Доколку потребите за потрошувачка надминуваат 350 KW, потребно е да се предвиди трафостаница.

Согласно Законот за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20), пристапено е кон хортикултурно решение кое е во согласност со погоре наведениот закон, односно во парцелата е планирано минимум 20%.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот;
- Озеленување на дворните површини;
- Зачувување на амбиенталните, естетските и рекреативните потенцијали на просторот;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Соодветен третман на отпадните води;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на озеленувањето да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците и објектите за да го спречат негативното влијание на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната и животната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

За заштита на површинските и подземните води од загадување со отпадни води потребно е стриктно спроведување на принципот на заштита на квалитетот на водите на самите изворишта на загадување преку:

- Изградба на сепарациски канализациски систем;
- Фекалната канализациона мрежа не постои и затоа е испланирана водонепропусна септичка јама. Отпадните води пред да бидат испуштени, ќе бидат подложени на третман во пречистителна станица поставена во југо-источниот дел од проектниот опфат. Се до реализација на планираната канализациона мрежа кое е во непосредна близина се планира на истата да се приклучи и канализационата инсталацијата од предметниот опфат.
- Проекцијата на атмосферската канализација, предвидува сепаратен канализационен систем за одвод на атмосферски отпадни води, кој ќе се состои од посебни канали. Атмосферската канализација ќе ги евакуира отпадните атмосферски води од кровните површини на

објектите, од површините на улиците, зелените површини и се одведуваат до најблискиот реципиент.

Во зоната на бунарот за снабдување со вода се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад, испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. Бидејќи водоснабдувањето ќе се врши од подземен бунар, пред изведбата на истиот потребно е да се направат хидрогеолошки истражни и пробно експлоатациони работи со кои ќе се утврди издашноста и капацитетот. Исто така, да се направат и испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Градот Скопје и околните населени места се водоснабдуваат од изворот Рашче и бунарите Нерези-Лепенец.

Бунарското подрачје Нерези-Лепенец го зафаќа поширокото подрачје на вливот на река Лепенец во река Вардар. Овој изворник за градот Скопје и населените места во регионот е од посебно значење поради големото расположливо водно количество (околу 1/3 од вкупните сегашни потреби), квалитетот на водата, близината на потрошувачите и можноста за делумна замена на изворот Рашче во случај на природна или техничка катастрофа на зафатот ин а цевоводите.

Врз основа на правците на движење на подземните води одредени се заштитни зони и режими на заштита во зоните (Одлука за утврдување на границите на заштитаните зони на бунарското подрачје Нерези-Лепенец, сл. Гласник бр. 14/99:

Просторот кој е наменет за трговски згради и стоковни куќи КО Бардовци, општина Карпош се наоѓа во третата заштитан зона на бунарите Нерези-Лепенец. Во третата заштитан зона се забранува:

- Експлоатација на шљунак, песок, камен и користење на земјиштето на начин и обем со кој се загрозуваат природните вредности, квалитетот, квантитетот и режимот на површинските и подземните води;
- Директно испуштање на отпадни води во отворени водотеци;
- Депонирање и исфрлање на отпадни материи ис мет надвор од организирани, обезбедени и контролирани депонии;
- Испуштање масла, киселини и други штетни, опасни и радиоактивни материи;
- Испуштање на отпадни води во отворени корита се дозволува после нивно пречистување спрема критериумите за водотеци од II класа на профилот на испуштањето;
- Во сите заштитин зони на бунарското подрачје се забранува изградба на хидротехнички објекти и постројки со кои може да се врши

одземање на водите од сливното подрачје или трајно менување на режимот на течењето на површинските и подземните води.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 74/05);
3. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
4. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
5. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 144/07);
6. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08);
7. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18, 168/18 и 32/20);
8. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15);
9. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04);
10. Закон за водите („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21);
11. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
12. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99 и 71/99);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
14. Закон за отпад („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 31/20 и 216/21);
15. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ” бр. 100/05);
16. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21);

17. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 64/93);
18. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19);
19. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18);
20. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ” бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 и 27/18).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ имплементирани во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулацијата (ЕС) 1882/2003
3. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
4. Директива за вода за пиење (98/83/ЕС) дополнета со Регулацијата (ЕС) 1882/2003
5. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е бидејќи отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
6. Директива за мерење на квалитетот на водата за пиење (79/869/ЕЕС) дополнета со Директивите 81/855/ЕЕС, 91/692/ЕЕС, и Регулацијата (ЕС) 807/2003 ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007)
7. Директива за Стратешка оценка на животна средина (2001/42/ЕС)
8. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Арх. бр. УП1-15 1432/2023

Дата: 31-07-2023

✓ До: Општина Карпош
Ул. Радика бр. 5 бараки бр. 1 и бр. 2
1000 Скопје
Република Северна Македонија

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА КАРПОШ
„ГРАДОНАЧАЛНИК“

ПРИЕМО: 08.08.2023			
Орг. ед.	Број:	Прилог	Вредност
45	709/12	-	-

Предмет: Достава на Решение за Спроведување на стратегиска оцена на влијанието врз животната средина

Врска: Ваш бр. 45-709/8 од 27.06.2023 год. и допона под бр. 45-709/11 од 14.07.2023 год.

Почитувани,

Во врска со Вашето барање под бр. 45-709/8 од 27.06.2023 год. и допона под бр. 45-709/11 од 14.07.2023 год. доставено до Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор за просторно планирање под бр. УП1-15 1432/2023 од 27.06.2023 год. и допона од 21.07.2023 год. во однос на Одлука за неспроведување на Стратегиска оцена на влијание врз животна средина поврзано со планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3 - Трговски згради на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93 и КП бр. 94, КО Бардивци - Општина Карпош, а врз основа на член 65 став 13 од Законот за животната средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22), Министерство за животна средина и просторно планирање донесе Решение со кое ве задолжува да спроведете постапка за Стратегиска оцена на влијание врз животна средина поврзано со планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3 - Трговски згради на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93 и КП бр. 94, КО Бардивци - Општина Карпош.

Со почит,

Изработил: Зарије Абази
Одобрил: Дајана Марковска Ристеска

Прилог: Решение за спроведување на стратегиска оцена на влијанието врз животната средина со бр. УП1-15 1432/2023 од 27.06.2023 год. и допона од 21.07.2023 год.

1

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit
hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Арх. бр.УП1-15 1432/2023

Дата: 31-07-2023

Правен основ

Врз основа на член 65 став 13 од Законот за животна средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22), Министерство за животна средина и просторно планирање донесе:

РЕШЕНИЕ

за спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина

За планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3 – Трговски згради на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93 и КП бр. 94, КО Бардивци – Општина Карпош, потребно е да се спроведе Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина.

Образложение

Општина Карпош достави Одлука за неспоредување на стратегиска оцена на влијанието врз животната средина под бр. 11-709/10 од 14.07.2023 год. за изработка на плански документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3 – Трговски згради на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93 и КП бр. 94, КО Бардивци – Општина Карпош, и формулар од 14.07.2023 год., до Министерството за животна средина и просторно планирање.

По разгледување на Одлуката и формуларот се констатира дека:

1. Опфатот се наоѓа во границите на третата заштитна зона на бунарите Нерези - Лепенец.
2. Предметната локација се наоѓа во заштитната зона на спортски аеродром Стенковец кој спаѓа во секундарната аеродромската мрежа.

2

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit/etësor dhe Planifikimit
hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moep.gov.mk

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Во контекст на понапред кажаното, согласно член 65 став (2) од Законот за животна средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22) и согласно член 1 и член 3 став (11) и (19) од Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето ("Сл.весник на РМ" бр. 153/07 и 45/11), за изработка на плански документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3 – Трговски згради на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93 и КП бр. 94, КО Бардивци – Општина Карпош, Министерството за животна средина и просторно планирање, Ве задолжува да спроведете Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина и здравјето на луѓето.

ПРАВНА ПОУКА: Против ова Решение може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 15 дена од приемот на Решението.

Со почит,

Изработил: Зарије Абази
Одобрил: Дајана Марковска Ристеска

Доставено и до:

- Архива
- Органот

* Решението се објавува на веб-страницата на Министерството за животна средина и просторно планирање www.moep.gov.mk

3

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit
hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "PresvetaBogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moep.gov.mk

Користена литература

- Просторниот план на РМ, 2004;
- Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Б2.3-Трговски згради и стоковни куќи, на КП бр. 86/1, КП бр. 87, КП бр. 91, КП бр. 88, КП бр. 90, КП бр. 89, КП бр. 92, КП бр. 93, КП бр. 94, КО Бардовци, општина Карпош;
- ЛЕАП за општина Карпош;
- Услови за планирање на просторот;
- Директива за стратегиска оцена на животна средина (2001/42/ЕС);
- Домашни и меѓународни документи, планови, програми и стратегии;
- Достапни искуства и практики.